

Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem
Építőművészeti Doktori Iskola

MŰKÖDÉSI SZABÁLYZAT

B u d a p e s t , 2 0 1 3 . s z e p t e m b e r

Tartalomjegyzék

1. Az Építőművészeti Doktori Iskola működésének alapjai
  - 1.1. Általános törvényi alapok
  - 1.2. Sajátosságok, elvi alapok
2. Az Építőművészeti Doktori Iskola szervezeti felépítése
  - 2.1. Az Építőművészeti Doktori Iskola Tanácsa
  - 2.2. Az Építőművészeti Doktori Iskola titkárai
  - 2.3. A Tanulmányi Bizottság
  - 2.4. Az Építőművészeti Doktori Iskola adminisztrációja és honlapja
3. Az Építőművészeti Doktori Iskola működési rendje a tanulmányi időszakban
  - 3.1. A felvételi eljárás
  - 3.2. Témavezetők – hallgatók
  - 3.3. A tanulmányi idő
  - 3.4. A tanulmányok lezárása
4. A doktori fokozatszerzés
  - 4.1. A Tudományági Habilitációs Bizottság és Doktori Tanács (HBDT)
  - 4.2. A doktori fokozatszerzés feltételei
  - 4.3. A doktori eljárás indítása
  - 4.4. A doktori szigorlat
  - 4.5. A munkahelyi védés
  - 4.6. A doktori védés lefolytatása és a fokozat odaítélése
  - 4.7. Doktori fokozatszerzés egyéni felkészüléssel

1. Az Építőművészeti Doktori Iskola működésének alapjai

1.1. Általános törvényi alapok

Az Építőművészeti Doktori Iskola működését alapvetően meghatározza a 2011. évi CCIV. törvény a nemzeti felsőoktatásról, a 387/2012. (XII. 19.) kormányrendelet a doktori iskolákról, a doktori eljárások rendjéről és a habilitációról, a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Doktori és Habilitációs Szabályzata, valamint a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Tanulmányi és Vizsgaszabályzata.

1.2. Sajátosságok, elvi alapok

Az Építőművészeti Doktori Iskola sajátos helyzetben van a Műegyetem doktori iskolái között, lévén ez az egyetlen művészeti képzést és művészeti fokozatot („Doctor Liberalium Artium” - DLA) adó iskola a többi tudományos képzést és fokozatot („Philosophiæ Doctor” - PhD) adó képzőhely között. Ezért a Műegyetem doktori képzési rendszerében az Építőművészeti Doktori Iskola szükségszerűen a kivételességet jelenti, aminek előnyei és hátrányai egyaránt vannak.

Előnyt jelent az, hogy -hasonló szereplők híján- az Építőművészeti Doktori Iskola viszonylag szabadon határozhatja meg működési körét és eszközeit, de ugyanez hátrányként jelentkezik az önellenőrzés vagy visszacsatolás esetén, mivel hiányzik ehhez az összehasonlítási alap. Hátrányos az is, hogy éppen a működés sajátosságai miatt, az Építőművészeti Doktori Iskola nagyon sok esetben nem tud kapcsolódni az össz-egyetemi programokhoz vagy elvárásokhoz.

Előnyöket és hátrányokat összegezve általában azt lehet mondani, hogy a működésre folyamatosan hat a többséghez való illeszkedés vonzása, ennek ellentétéként meg a különbözőségből fakadó önmeghatározás kényszere. E két egyszerre ható, de ellentétes irányú erő dinamikus terében kell megtalálni a harmonikus, egyensúlyi állapotot. Ennek érdekében kell minél pontosabban meghatározni azt a profilt, amely a doktori iskola működésének szilárd elvi alapja lehet.

Az Építőművészeti Doktori Iskola működésének középpontjában az építészeti alkotás áll. A kutatómunka, amely általában meghatározó és lényegi eleme a tudományos doktori iskoláknak, ebben az esetben az alkotást segítő eszköz, és csak az alkotással együtt értelmezhető. Ebben a viszonyrendszerben érthető módon az alkotás a meghatározó elem, ennek függvénye a kutatás tematikája és eszközzrendszere is.

Az építészeti alkotás egyszerre műszaki és művészi meghatározottságú, tehát egyaránt vonatkozhatnak rá tudományos és művészeti ismérvek. Az alkotás folyamatában egyaránt szerephez jut az intuíció és a ráció, a szubjektív és az objektív megítélés és ez a kettősség óhatatlanul jelentkezik a kutatás területén is. Míg a műszaki felületekre vonatkozó tudományos kutatás általában az analízis eszközt használja, addig a művészeti oldalon az analogikus megközelítés lehet hatékonyabb. A kutatási oldalt tekintve e két eszköz együttes és egymást kiegészítő használata speciális, jőszerűen csak a kétarcú építészeti diszciplínára vonatkoztatható.

Általában a tudományos kutatás jellemzője (analitikus eszközhasználata mellett), hogy egy témára koncentrálnak és annak részleteiben mélyednek el egyre intenzívebben. Az építészeti alkotással kapcsolatban álló kutatás ennek éppen az ellenkezője, széles spektrumban vizsgálódik annak érdekében, hogy maga az alkotás minél több szempontnak felelhessen meg, minél szélesebb konszenzussal övezve.

Az építészeti alkotás meghatározása, létrejöttének folyamata és a hozzá való társadalmi viszony folyamatosan változik. Korunkban az építészeti mű inkább gazdasági projekt, mint művészeti objektum, és inkább technológiai, mint esztétikai meghatározottságú. A korábbi évszázadokban érvényes, magányosan alkotó építész képét pár évtized alatt felváltotta a közösen dolgozó építészcsoport, az arisztokratikus művész képét a szociálisan érzékeny empatikus szakember.

Ezek a változások a doktori képzésre is erőteljes hatással vannak, nem csak a témák és a példák szempontjából, hanem alakítják a képzés eszközzrendszerét is. Ezért került előtérbe az egyéni alkotómunka helyett a csoportos alkotás, ezért válnak egyre fontosabbá a szakmai felvetések mellett a társadalmilag érzékeny kérdések és az azok megválaszolásához szükséges morális szempontok.

A csoportos alkotómunka, az azt szolgáló analitikus és analogikus módszereket ötvöző, széles spektrumú kutatás, és főleg az etikus problémaközelítés az Építőművészeti Doktori Iskola működésének három lényegi alapköve. Ezek teremthetik meg azt a stabilitást, amelyet egyrésztől speciális egyetemi helyzete és szerepe igényel, másrésztől amellyel biztos helyet teremthet magának egy örvénylően változó szakmai világban.

2. Az Építőművészeti Doktori Iskola szervezeti felépítése

2.1. Az Építőművészeti Doktori Iskola Tanácsa

Az Építőművészeti Doktori Iskola Tanácsa (továbbiakban: DIT) a doktori képzést felügyelő testület, melynek létszámát és a tagjaira vonatkozó feltételeket a BME Doktori és Habilitációs Szabályzata (továbbiakban: DHSZ) előírásai határozzák meg:

„12. §

(2) A DIT szavazati jogú tagjai kizárólag

- a törzstagság feltételeinek eleget tevő személyek, vagy

- egyetemi tanárok, vagy

- habilitált docensek, habilitált magántanárok, vagy

- „tudomány doktora” tudományos fokozattal, illetve az „MTA doktora” címmel, vagy

- Kossuth-, illetve Széchenyi-díjjal, a művészeti doktori iskolában emellett Steindl-vagy Ybl-díjjal rendelkező személyek lehetnek.

A tanács szavazati jogú tagjainak száma legalább 7 fő. A DIT munkájában tanácskozási jogú tagként vesz részt a doktorandusz önkormányzat képviselője.”

Egyebekben a DIT megalakítását, megbízatási idejét, feladatait és működési rendjét a DHSZ részletesen tartalmazza.

Az Építőművészeti Doktori Iskola esetében a DIT a képzést érintő minden fontos kérdésben állást foglal és dönt. A DIT alkalmanként, de szemeszterenként legalább egyszer ülészik.

2.2. Az Építőművészeti Doktori Iskola titkárai

Az Építőművészeti Doktori Iskola esetében a DIT munkáját két titkár segíti. A titkárokat a doktori iskola vezetője kéri fel, nevezi ki, illetve menti fel.

A szervező titkár feladata az adminisztrációs feladatok elvégzése, ezen belül a félévek időrendjének összeállítása, a kötelezően választható és választható tárgyak szervezése, a hallgatók tanulmányi adminisztrációjának segítése és ellenőrzése, a felvételi eljárások szervezése és a lebonyolításban való közreműködés, az iskola honlapjának, adatbázisainak (beleértve az archívumot) kezelése, az iskola adatainak frissen tartása a doktori.hu honlapon.

Az oktatási titkár a képzési ügyekben jár el, feladata a képzés rendjének folyamatos biztosítása. Ezen belül a hallgatók segítése az oktatással kapcsolatos problémákban, a tematikus alkotás tárgy és a tematikus év szervezése, a félévközi és a féléves beszámolók megrendezése. Az oktatási titkár szervezi és jegyzőkönyvezi a DIT megbeszéléseit, ő szervezi a szigorlatok, valamint a doktori fokozatszerzési eljárások programját.

2.3. A Tanulmányi Bizottság

Az Építőművészeti Doktori Iskola részletes oktatási programját minden tanévben háromfős Tanulmányi Bizottság szervezi az oktatási titkár közreműködésével. A Tanulmányi Bizottság feladata az iskola tanszékeivel egyeztetett módon meghatározni az adott tanév részletes programját, ennek alapján meghatározni a tematikus alkotás tárgy két félévének kreatív feladatait. A tanulmányi bizottság feladata továbbá a programhoz alkalmazkodó témájú tervpályázatok megszervezése.

A Tanulmányi Bizottság tagjai a doktori iskola munkájában részt vevő tanszékek fiatal témavezetői, minden esetben három különböző tanszék képviselőjében. A Tanulmányi Bizottság megbízatása három évre szól, tagjait a doktori iskola vezetője nevezi ki a DIT jóváhagyásával, munkáját a DIT ellenőrzi.

2.4. Az Építőművészeti Doktori Iskola adminisztrációja és honlapja

Az Építőművészeti Doktori Iskola adminisztrációját titkár segíti.

A honlap(ok) vonatkozásában a DHSZ részletesen intézkedik:

„11.§

(1) A doktori iskola rendszeres, részletes és nyilvános tájékoztatást ad a www.doktori.hu honlapon az iskola működését illetően

- az iskola tudományterületi, tudományági besorolásáról,
- a törzstagok, témavezetők személyéről (a szakmai életrajzaik megadásával),
- minőségbiztosítási tervéről,
- a képzési tervéről,
- működési szabályzatáról.

(2) A doktori iskola rendszeres, részletes és nyilvános tájékoztatást ad a www.doktori.hu honlapon az iskola eredményességéről, elérhetővé téve

- a DIT által jóváhagyott, meghirdetésre kerülő doktori témákat,
- a PhD értekezések és téziszüzetek, illetve DLA alkotások elektronikus formáját,
- a fokozatot szerzettek névsorát,

(3) A doktori iskola rendszeres, részletes és nyilvános tájékoztatást ad a doktori iskola honlapján a képzést illetően

- a felvételi követelményekről,
- az oktatott tantárgyakról,
- a fokozatszerzési követelményekről.

A DHSZ előírásainak megfelelően a doktori iskola lényegi adatai és szabályzatai megjelennek a www.doktori.hu honlapon a http://www.doktori.hu/index.php?menuid=191&di_ID=19 azonosító alatt.

A doktori iskola saját honlapjának címe: <http://dla.epitesz.bme.hu/>. Ezen a honlapon szerepel minden olyan adat, amelyet a DHSZ előír, de ezen felül részletes tájékoztatást ad a doktori iskola életéről, a tanévek eseményeiről és az iskola nyilvános megjelenéseiről is.

3. Az Építőművészeti Doktori Iskola működési rendje a tanulmányi időszakban

3.1. A felvételi eljárás

A Tanulmányi Bizottság javaslata alapján minden évben a DIT hagyja jóvá az adott tanév programját (tematikáját) és ez alapján hirdethetik meg a doktori iskola tanszékei a kutatási témáikat. A jelentkezők témát, ezáltal tanszéket és témavezetőt választanak. A jelentkezés általános feltételei a DHSZ-ben vannak rögzítve:

„13. §

(2) A doktori képzésre való felvétel általános feltételei:

- a) sikeres záróvizsgálattal befejezett egyetemi tanulmányokat tanúsító, legalább jó minősítésű egyetemi oklevél (az oklevél minősítését a megszerzéstől számított 2 évig kell figyelembe venni);
- b) a választott téma kutatásához szükséges egy idegen nyelvnek legalább B2 szintű komplex államilag elismert nyelvvizsga, illetve azzal egyenértékű bizonyítvánnyal igazolt ismerete;
- c) a szakmai terület átfogó ismerete;
- d) kezdeti igazolt tudományos/szakmai eredmény (pl. TDK dolgozat, publikáció, építészeti tervpályázati munka, konferenciákon, tanulmányutakon való részvétel).”

A jelentkezés speciális feltételei az Építőművészeti Doktori Iskolában a jelentkezési lap kitöltése, a szakmai munkásságot bemutató portfólió, a portfólió kivonataként készül egy darab A1-es méretű, álló formátumú portfólió tabló, a témavázlat és a legalább két éves tervezőirodai gyakorlat igazolása.

A *jelentkezési lap* a lényeges személyi adatokon felül tartalmazza a szakmai tanulmányok eredményeit, az idegen nyelvismeretet, a tudományos/művészeti diákköri tevékenységet, a tervezőirodai szakmai gyakorlatot, a tervpályázati részvételt, a tervezési munkákban való közreműködést, továbbá a felkért témavezető és a fogadó tanszék vezetőjének véleményét.

A *portfólió* tartalmazza a jelentkező teljes szakmai munkásságát, beleértve az egyetemi terveket is. Előnyös, ha a portfólió bemutatja a szakmával kapcsolatba hozható egyéb kreatív tevékenységet is.

A portfólió tablókból a felvételi eljárás előtti héten kiállítás nyílik, amely minden érdeklődő számára megtekinthető.

A *témaelemzés* a doktori iskola által meghirdetett tematika alapján megírt rövid, egy oldalon összefoglalható vázlat, melyben a jelentkező ismerteti személyes viszonyulását, reakcióit a kiírt témával kapcsolatban. Ez az írás a választott témavezetővel együtt készül. A témaelemzést a felvételi eljárás szóbeli részében ismertetni kell. Ennek célja a jelentkező véleményalkotó készségének, lényeglátásának felmérése.

A *felvételi eljárás helyszíne* a kiállítás. Az eljárás résztvevői a doktori iskola részéről a DIT által megnevezett felvételi bizottság tagjai (általában a doktori iskola működésében részt vevő tanszékek vezetői, a Tanulmányi Bizottság tagjai és az iskola vezetője). A felvételi eljárás két részből áll. Az első rész az érdeklődők számára is nyitott beszélgetés a bizottság tagjai és a felvételizők között, melynek lényegi témái a témavázlat és a jelentkezők tablójának anyaga. A felvételi eljárás második részében a bíráló bizottság zárt ülésen pontozza a jelentkezők teljesítményét. A felvétel az elért pontszámok sorrendjében történik.

A pontozás módszere és a pontozólap tartalma:

- *Idegen nyelvek*

Az alapfeltétel egy középfokú nyelvvizsga. Ezen felül minden alapfokú nyelvvizsga 2 pontot, minden középfokú nyelvvizsga 3 pontot, minden felsőfokú nyelvvizsga 6 pontot ér. Ugyanazon nyelvből csak egy nyelvvizsga érvényesíthető. Az alapfeltételként szereplő középfokú vizsga nyelvből szerzett felsőfok 3 pontot ér.

- *Diplomaterv*

Az 5-ös diplomatervezés 3 pont, a Hauszmann díj, valamint a Pro Progressio Alapítvány diplomatervezés ösztöndíja 5 pont, a MÉK-MÉSZ diplomadíj és a Junior Prima díj 7 pont.

- *Szakmai tanulmányok*

Graduális képzés: Komplex tervezés 1, 2 tárgyakban 1 pontot ér, ha mindkét félév végosztályzata 5-ös. 1 pontot ér az is, ha a legjobb négy tervezési tárgy átlaga 5-ös. A sikeresen teljesített legalább féléves Erasmus ösztöndíj ugyancsak 1 pontot ér.

Posztgraduális képzés: Építészeti témájú szakmérnök-képzésen szerzett diploma 3 pont, Mesteriskola elvégzése 3 pont, az építészmérnöki MSc vagy MA diplomán felüli szakirányú MSc vagy MA diploma 5 pont. Külföldön szerzett szakirányú posztgraduális diploma 7 pont

- *A tudományos és művészeti diákkör*

Bármely TDK vagy MDK részvételért 1 pont jár, a kari díj vagy elismerés 3 pontot, az egyetemi díj 5 pontot, az országos diákköri díj vagy elismerés 7 pontot jelent.

- *Tervpályázati részvétel*

Csak az a nemzetközi, országos vagy meghívásos tervpályázat vehető figyelembe, melyen a jelentkező legalább társtervezőként vett részt. A hallgatói pályázatok közül csak a legalább egyetemi szintűek vehetők figyelembe. A tervpályázaton való indulás 1 pont, a megvétel vagy kiemelt megvétel 3 pont, a tervpályázaton elnyert díj 5 pont. Nemzetközi pályázat esetében a pontértékek duplán számítanak.

- *Szakmai és oktatási gyakorlat*

Alapfeltétel a min. 2 év igazolt tervezőirodai gyakorlat. E felett minden további gyakorlatban eltöltött év 2 pont. Demonstrátorként félévenként 1 pont, meghívott oktatóként, vagy kutatóként félévenként 2 pont jár, függetlenül attól, hogy az adott félévben hány tantárgyban vagy kutatási projektben segédkezett a jelentkező.

A fenti hat kritériumban max. 50 pont szerezhető úgy, hogy egyenként egyik kritérium pontértéke sem lehet több mint 15.

- *A felvételi alkalmával* max. 50 pont érhető el. A témaelemzésre max. 10 pont adható, ezáltal a portfólió max. 40 ponttal értékelhető.

A felvételhez szükséges, de nem feltétlenül elégséges feltétel a DHSZ 13. § (5) pontja szerint, hogy a felvételre jelentkező a lehetséges maximális pontszámból (100 pont) legalább 60 pontot megszerezzen. A felvételi létszám a kari doktori iskolának juttatott államilag támogatott helyek számától (azaz az ösztöndíj-keretszámtól) függ. Általános szempont, hogy az államilag támogatott

helyekre felvettek számánál nem lehet nagyobb az önköltséges (államilag nem támogatott) helyek száma.

A felvételre jelentkezett hallgatók az általuk elért pontszámok szerint vannak rangsorolva. Felvételt azok a jelentkezők nyerhetnek, akik egyrészt teljesítik a DHSZ szerinti minimumkövetelményt, azaz a 60 pontot, másrészt bekerülnek az az évi felvehető létszámkeretbe. A felvételi bizottság a DIT jóváhagyásával javasolja az Építészmérnöki Kar dékánjának, hogy a létszámkeret első felében rangsoroltak kapjanak állami támogatást (ösztöndíjat), míg a mögöttük végzetek, de a létszámkeretbe tartozást még elérők önköltséges formában vehessenek részt a doktori képzésben. Az ösztöndíjak végleges elosztásáról, valamint az önköltséges helyeken való felvétel lehetőségéről -a DIT javaslatának alapján- a dékán dönt.

3.2. Témavezetők – hallgatók

A DHSZ értelmében

„10. §

(6) Minden doktoranduszhoz egy és csak egy témavezető tartozik, aki teljes felelősséggel irányítja és segíti a témán dolgozó doktorandusz tanulmányait, kutatási munkáját, illetve a doktorjelöltek fokozatszerzésre való felkészülését...

(7) Egy témavezető – a doktori iskolától függetlenül – egyidejűleg legfeljebb 3 doktorandusz munkáját irányíthatja (az eljárás megindítása feloldja ezt a korlátozást, azaz egy doktorjelölt ebből a szempontból már nem tekintendő témavezetett hallgatónak). A témavezetésre vonatkozó feltételek alól a DIT csak az EHBDT hozzájárulásával adhat felmentést.”

Az Építőművészeti Doktori Iskolában a témavezetés szükséges, de nem elégséges alapfeltétele a DHSZ vonatkozó általános feltételeinek teljesítése, azaz a doktori fokozat megszerzése után legalább két év szakmai gyakorlati idő (DHSZ 10. § (3)).

A szükséges feltételeket teljesítők közül témavezetők lehetnek:

- akik Ybl díjjal, vagy Pro Architectura díjjal rendelkeznek, vagy
- akik legalább 10 éves tervezésoktatási vagy aktív tervezési gyakorlattal rendelkeznek.

A témavezetők körét a DIT minden évben felülvizsgálja.

Az Építőművészeti Doktori Iskolában a kutatással segített alkotómunka, valamint a szakmai specialitások a témavezető – doktorandusz kapcsolatát bővíthetik és színezhetik. Az építészeti alkotás esetében a kreatív alkotómunka szinte minden esetben meghatározóan csapatmunka. Így működnek az építészirodák, az alkotóközösségek, a stúdiók. Ezért az Építőművészeti Doktori Iskolában élet közelebbi helyzetet teremt, ha az alkotómunka kreatív feladatait több hallgató és témavezető csapatmunkaként oldja meg, akár a tanszéki keretektől függetlenül is. Ugyanígy lehet arra is mód, hogy a tematikus tanszéki résztémákat a tanszék témavezetői és hallgatói közös fórumokon is megtárgyalják. Az eseti közös munkák által a témavezetők és doktoranduszok felelősségteljes kapcsolata csak gazdagodhat.

3.3. A tanulmányi idő

A tanulmányi idő -csakúgy, mint minden más doktori iskolánál- hat félév. Az Építőművészeti Doktori Iskolában az első két félévben passzív félév nem kérhető, a további négy félévben pedig összesen két passzív félév kérhető. A megkezdett doktori tanulmányokat legkésőbb a megkezdéstől számított 8. szemeszterben le kell zárni.

A tanulmányi idő első két tanéve –a képzési tervben részletesen leírtak szerint- tematikus tanév, azaz a tanév két szemeszterének alkotómunkája, az ehhez kapcsolódó egyéni kutatások és az egyes kötelező tárgyak tanrendje is az adott tematikához kapcsolódik. Így a tematikus tanévek koncentráltan, széleskörűen, ezáltal hatékonyan közelíthetnek egy-egy építészeti probléma felé. A tematikus tanévek lényegi tantárgyai a *tematikus alkotás* és *tematikus kutatás*, ezeket egészíti a szemeszterenként változó négy kötelező tantárgy.

A tanulmányi idő befejező, harmadik éve a doktori disszertáció előkészítéseként az egyéni kutatásra koncentrálnak. Lényegi tárgya az *egyéni kutatás*, amelyet közös konzultációk segítenek, a tárgyban történő előrehaladást pedig az időszakos beszámolókon lehet lemérni.

Mindhárom tanév része a konzultációs gyakorlat, mely során a hallgató tervezés-korrektori, előadói és kommunikációs képességeit fejleszti egy tárgy oktatója mellett dolgozva, a tárgy kidolgozott és dokumentált tematika - ütemterve alapján. A hallgatók oktatási tevékenységét az adott tárgy oktatója mellett a tanszékvezető és a hallgató témavezetője is felügyeli. Az oktatási munkához alkalmasint hozzátartozhat a féléves értékelésekben való részvétel, a kapcsolódó adminisztratív feladatok és egyéb tevékenységek ellátása is.

3.4. A tanulmányok lezárása

Az Építőművészeti Doktori Iskolában a tanulmányokat legkésőbb a kezdéstől számított nyolcadik félévben le kell zárni. A tanulmányok lezárása az abszolutórium megszerzését jelenti. Az abszolutórium megszerzésének általános feltételeiről a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Tanulmányi és Vizsgaszabályzata (továbbiakban: TVSZ), ezen belül a doktori képzésre vonatkozó 27. § intézkedik:

„27. §

(5) A doktori képzésben 180 kreditet kell megszerezni az alábbiak szerint:

a.) 30-50 kredit – előírt tananyag elsajátítása,

b.) 130-150 kredit – tudományos kutatómunka vagy alkotó művészeti tevékenység, irányított oktatási tevékenység

(6) Egy félévben legfeljebb 45 kredit szerezhető.”

Az egyes félévekben kötelező kredit-teljesítésekre vonatkozóan:

(13) Folyamatos lehet a hallgatói jogviszonya annak a doktorandusz hallgatónak, aki az alábbi feltételeknek eleget tesz:

a.) félévenként legalább 20,

b.) az első két aktív félévben legalább 50,

c.) az első négy aktív félévben legalább 105

kreditet ér el.”

Az abszolutórium megszerzésének további feltétele, hogy a hallgató teljesítse az összes kötelező tárgyat, továbbá a konzultációs gyakorlat (TVSZ-ben: irányított oktatás) kereteiben legyen meg a 30 kreditpontja.

Az abszolutórium megszerzését követően a hallgató saját kérésére az abszolutóriumot tanúsító igazolást kaphat, amelyet a DIT elnöke és a dékán aláírása hitelesít. (TVSZ 27. § (15))

4. A doktori fokozatszerzés

4.1. A Tudományági Habilitációs Bizottság és Doktori Tanács

A doktori fokozatszerzési kérelmek elbírálása, a fokozatszerzési eljárások megszervezése és lebonyolítása minden doktori iskola esetében a Tudományági Habilitációs Bizottság és Doktori Tanács (a továbbiakban: HBDT) feladata. (Mint a neve is mutatja, ez a testület hivatott ugyanakkor a tudományágon belüli habilitációs kérelmek elbírálására, a habilitációs eljárások megszervezésére és lebonyolítására is.) Mind a doktori védések, mind a habilitáció esetében ez a testület bírálja el első fokon az eredményességet és tesz javaslatot a végső döntés meghozó Egyetemi Habilitációs Bizottság és Doktori Tanács (továbbiakban: EHBDT) felé.

A HBDT összetételére mind a vonatkozó 387/2012. (XII. 19.) Korm. rendelet (továbbiakban: kormányrendelet), mind a DHSZ egyértelmű előírásokat tesz. A DHSZ 3. fejezetének 6. § szerint:

„6. §

(2) A HBDT tagjainak kiválasztásakor biztosítani kell, hogy a tagok

a) közül az adott felsőoktatási intézményben, teljes munkaidőben, munkaviszonyban vagy közalkalmazotti jogviszonyban foglalkoztatott oktatók vagy tudományos kutatók rendelkezzenek egyetemi tanári kinevezéssel vagy habilitációval,

b) legalább kétharmada egyetemi tanár legyen, és

c) legalább egyharmada ne legyen foglalkoztatásra irányuló jogviszonyban a BME-vel.”

4.2. A doktori fokozatszerzés feltételei

A doktori fokozatszerzés általános követelményeit a DHSZ rögzíti a 9. fejezet 15. §-ban. Ezek közé tartozik az MSc, vagy MA szintű egyetemi oklevél, a doktori szigorlat eredményes letétele, két idegen nyelv ismeretének igazolása, az önálló tudományos/művészeti munkásság értekezésben (disszertációban) való tézisszerű bemutatása. Művészeti területen feltétel a legalább egy megvalósult alkotás megléte, továbbá a munkásságot összefoglaló portfólió benyújtása, és a védésen az alkotótevékenységet bemutató kiállítás megrendezése.

Az idegen nyelvismeret tekintetében az első nyelv kizárólag az angol lehet (DHSZ 15. § (3) a)). A második nyelv az Építőművészeti Doktori Iskolában a BME Nyelvvizsgaközpontjának vizsganyelvei közül bármelyik lehet, azaz francia, holland, német, olasz, orosz és spanyol. A második nyelvismeret igazolása történhet:

- sikeresen letett nyelvi szigorlattal,
- államilag elismert B1 szintű alapfokú nyelvvizsgálóval,
- az egyik szigorlati tárgy adott nyelven történő abszolválásával. (Ha a szigorlati bizottság egyik tagja sem ismeri a megjelölt nyelvet, akkor a BME Nyelvvizsgaközpont jelenlévő képviselője igazolja a nyelvtudást.)

A DHSZ lehetőséget teremt arra is, hogy a doktori fokozat megszerzése során az iskola sajátosságait figyelembe vevő speciális feltételek is a követelmények részei lehessenek.

„15.§

(6) Az (5) pontban rögzített általános követelményeken túl az illetékes HBĐT által kidolgozott, a szakterület sajátosságait is figyelembe vevő, részletes doktori követelményrendszernek is eleget kell tenni...”

Mindezek alapján az Építőművészeti Doktori Iskolában a doktori fokozat megszerzésének két előfeltételére, a minőségi alkotómunkásságot igazoló portfólióra és az értekezésre az általános előírásokon felül speciális követelmények is érvényesek.

A *portfólió* a minőségi alkotómunkásságot mutatja be. Minimális tartalma legalább egy megvalósult épület, épületrész, vagy belsőépítészeti alkotás (önálló szerzőként, vagy a legfeljebb három szerzős munkák egyik egyenlő rangú társszerzőjeként), legalább egy díjazott tervpályázat (nemzetközi, országos nyilvános, vagy szakmailag rangos meghívásos), ezeken kívül építészeti tervek, tervpályázatok és a jelölt által fontosnak tartott építészeti munkák. A portfólióban szereplő építészeti alkotások száma max. 12 lehet. Mestermunkaként a portfólió bármely eleme szerepelhet, amelyet a HBĐT erre alkalmasnak tart és elfogad.

Az *értekezés* kétféle lehet. Egyrészt kötődhet a portfólióhoz, így témája a portfólióban szereplő alkotás(ok), a személyes alkotómódszerek bemutatása (a DHSZ 15.§ (8) a) pontja alapján). Másrészt az értekezés témája lehet a mestermunkától vagy a portfóliótól független személyes kutatás eredményeinek tézisszerű ismertetése is.

4.3. A doktori eljárás indítása

A doktori eljárás indításának feltételeit a DHSZ 16. §-a részletesen tárgyalja. Ennek (5) pontja szerint:

„16. §

(5) A doktori értekezést a kérelem benyújtásával egy időben vagy a kérelem elfogadását követő két éven belül kell benyújtani a 21. §-ban ismertetett módon.”

Az Építőművészeti Doktori Iskolában ez az előírás azzal bővül, hogy az értekezés benyújtására megadott két éves határidő nem teljesítése esetén a kérelmező csak két év elteltével kezdeményezheti újra a fokozatindítást. Akik a folyamatindítás két éves időtartama közben visszavonják fokozatindítási kérelmüket, a visszavonás napjától számított két éven belül nem kezdeményezhetik újra a doktori eljárás megindítását.

4.4. A doktori szigorlat

A DHSZ kimondja, hogy a doktori szigorlatot az eljárás megindítását kimondó döntést követő két éven belül le kell tenni (DHSZ 20. § (1)), továbbá, hogy ennek a határidőnek a be nem tartása esetén a doktori folyamatot le kell zárni (DHSZ 20. § (5)). Ezek után új fokozatindítási kérelmet csak két év elteltével lehet kezdeményezni.

Az Építőművészeti Doktori Iskola vezetése a HBDT jóváhagyó döntésével megerősítve saját működési területén meghatározta és szabályozta a lehetséges szigorlati tárgyakat.

A *szigorlati főtárgyak* meghatározásánál lényegi szempontok voltak, hogy azok széles körben átfogják az iskola működésének megfelelő művészeti és tudományos területeket, továbbá, hogy függetlenek legyenek az iskola munkájában résztvevő egyes tanszékek speciális profiljától. Így a főtárgyak bármely tanszékről jelentkezők számára azonosan általános érvényűek lehetnek.

A *szigorlati melléktárgyak* meghatározásánál a lényegi szempontok ezzel éppen ellentétesek voltak, azaz a doktori iskola működésében részt vevő tanszékek megjelölhettek egy-két saját profiljukba eső tárgyat. Másodsorban szigorlati melléktárgyként lettek kijelölve a doktori képzésben oktatott tárgyak, továbbá a graduális képzés tárgyai közül azok, amelyeket a HBDT a doktori képzés szempontjából fontosnak ítélt.

Fentiek alapján az Építőművészeti Doktori Iskola szigorlati főtárgyai:

- építészetelmélet,
- kortárs külföldi építészet,
- kortárs magyar építészet,
- tervezésmódszertan.

A szigorlati melléktárgyak:

- belső terek építésze,
- ipari és mezőgazdasági létesítmények építésze,
- kortárs városépítészet,
- környezetpszichológia,
- közösségi létesítmények építésze,
- közterületek építésze,
- kutatómódszertan,
- lakókörnyezet tervezés,
- magyar építészet 1960 és 1990 között,
- magyar népi építészet és hagyomány,
- ökológikus építészet,
- vizuális kommunikáció.

A szigorlati fő- és melléktárgyak mindegyikéről egységes szerkezetű leírás készült, melyben meghatározásra kerültek a tárgy fő témakörei, ezeken belül a lehetséges szigorlati témakörök és altémák (kérdések), továbbá a tárgyhoz tartozó ajánlott szakirodalom listája.

Mivel a szigorlati tárgyak alkalmasint igen széles területet ölelnek fel, a HBDT által kijelölt szigorlati elnök joga, hogy a szigorlatozó felkészülését segítve, a tárgyleírások alapján előre megjelölje azokat a szűkebb témaköröket, amelyekből a szigorlat során konkrét kérdések tehetők fel.

A szigorlati fő- és melléktárgyak részletes leírását a Működési Szabályzat 1. melléklete tartalmazza.

4.5. A munkahelyi védelem

A fokozatszerzési folyamat fontos állomása a munkahelyi védelem, amely tekinthető úgy, mint az értekezés megvédésének főpróbája a megszokott munkahelyi közegben. Az Építőművészeti Doktori Iskola esetében a munkahelyi védelem általában és szinte kivétel nélkül tanszéki közeget jelent, ahol a tanszék munkatársai véleményezik az értekezést és szólnak hozzá az elhangzottakhoz. Bár ezek a munkahelyi védelemek elvileg nyilvánosak, a gyakorlatban azonban leginkább csak az adott tanszék oktatói vesznek rajta részt. A szűk tanszéki közeg előnye a feszültségmentes, kollegiális légkör,

hátránya, hogy elnézővé, belterjessé válhat, ezáltal nem készíti fel kellően a jelöltet a védés lehetséges kritikus helyzeteire.

E hátrány elkerülése céljából az Építőművészeti Doktori Iskola működési körébe tartozó munkahelyi védések mindegyikét egyrészt mindenki számára elérhetően meg kell hirdetni a doktori iskola működésében részt vevő összes tanszéken, másrészt a védésen részt kell venni legalább egy olyan HBDT tagnak, aki nem tartozik az illető tanszékhez, harmadrészt az egyik bírálónak külső tagnak (más karon vagy tanszéken oktatónak, esetleg külső szakembernek) kell lennie.

4.6. A doktori védés lefolytatása és a fokozat odaítélése

A doktori eljárás lefolytatását, a fokozat odaítélését, valamint az értekezés nyilvánosságát a DHSZ részletesen szabályozza a 18. - 23. §-okban.

A doktori eljárás kapcsán az Építőművészeti Doktori Iskola szakmaspecifikus sajátossága a védéshez kapcsolódó *kiállítás*. Ezen szerepel a jelölt portfóliójának minden eleme és szerepelhetnek további munkák is. A kiállítás nyilvános, a védés előtt két-három nappal nyílik és a védés után zárul.

4.7. Doktori fokozatszerzés egyéni felkészüléssel

Az Építőművészeti Doktori Iskolában a szervezett doktori képzésen kívül, *egyéni felkészüléssel* is el lehet jutni a fokozatindítási kérelemig. Egyéni felkészülő lehet az aki:

- szakmailag elismert életművel vagy jelentős építészeti, belsőépítészeti munkássággal rendelkezik, vagy
- folyamatos építészeti, belsőépítészeti munkássága mellett legalább 10 éves építész-oktatói múlttal rendelkezik, vagy
- a szervezett képzés keretében abszolutóriummal lezárta tanulmányait, de az abszolutórium megszerzése óta több, mint 5 év telt el a doktori eljárás megindítása nélkül.

Az egyéni felkészülők felvételének alapfeltételei azonosak a szervezett képzésre jelentkezőkével, tehát rendelkezniük kell:

- MSc/MA szintű egyetemi oklevéllel és
- az Építőművészeti Doktori iskolában érvényes nyelvek egyikén (kiemelten angol, ezen kívül francia, holland, német, olasz, orosz vagy spanyol) középfokú („B2” szintű, komplex, államilag elismert) nyelvvizsgával.

Ezek igazolásán kívül a felvételhez be kell nyújtani a következőket:

- szakmai életrajz és a munkásságot bemutató portfólió
- az egyéni munkaprogram leírása a felkért témavezető jóváhagyásával,
- min. 5 éves önálló építészeti munkásság dokumentálása, amibe beleszámít az igazolt gyakorlati munka mellett a DLA-képzés, a Mesteriskola és/vagy a Vándoriskola elvégzése is.

Mivel az egyéni felkészülők nem vesznek részt a szervezett képzésben és egyéni felkészülésük alapvetően a doktori folyamat elindítására irányul, ezért felvételükről HBDT dönt. Az egyéni felkészülők felvételi kérelmüket a szervezett képzés felvételi idejétől függetlenül bármikor benyújthatják a HBDT felé, mely kérelemről a HBDT a benyújtás időpontját követő első ülésén dönt. Eseti döntésében a HBDT jóváhagyja az egyéni munkaprogramot, a témavezető személyét és meghatározza a képzési időt, ami 24-36 hónap lehet.

Nem kell egyéni szakmai életrajzot, portfóliót, munkaprogramot beadni és témavezetőt megjelölni azoknak az egyéni felkészülésre jelentkezőknek, akik Pro Architectura, Ybl, vagy Kossuth díjjal rendelkeznek. Számukra a HBDT felkészülési időt sem ír elő.

Az egyéni felkészülők a számukra meghatározott felkészülési időben, kutatási munkájuk előrehaladásáról félévenként beszámolókat kötelesek tartani a szervezett doktori képzésben résztvevők beszámolóival azonos alkalmakkor. Esetükben a résztvevő opponensek, témavezetők és tanárok érdemjegyről nem, csak a félév elfogadásáról döntenek. Egyéni felkészülők esetében a felkészülési idő lezárása az elfogadott féléves kutatási beszámolókkal teljesül.

Az egyéni felkészülők számára a doktori fokozatszerzés feltételei, a doktori eljárás indítása, a doktori szigorlat, a munkahelyi védés, valamint a doktori védés lefolytatása és a fokozat odaítélése, -tehát mindazok a feltételek, előírások és szabályok, amelyek jelen szabályzat 4.2. – 4.6. pontjaiban rögzítve vannak- azonosak a szervezett képzésben résztvevőkével. Számukra azonban a folyamatindítás

kötelező feltétele a végleges téziszfüzet és az értekezés benyújtása. Esetükben –ugyancsak a szervezett képzésben résztvevőktől eltérően- a mestermunka csak megépült épület lehet.

Az egyéni felkészülőkre vonatkozó jelen szabályozás 2014. január 1.-én lép életbe.

Budapest, 2013. szeptember hó

(Cságoly Ferenc)
az Építőművészeti Doktori Iskola vezetője

Mellékletek:

1. melléklet – Az Építőművészeti Doktori Iskola szigorlati fő- és melléktárgyainak leírása

1. melléklet – Az Építőművészeti Doktori Iskola szigorlati fő- és melléktárgyainak leírása

Tartalom

Az Építőművészeti Doktori Iskola szigorlati főtárgyai:

- 1.1. Építészetelmélet,
- 1.2. Kortárs külföldi építészet,
- 1.3. Kortárs magyar építészet,
- 1.4. Tervezőmódszertan.

Az Építőművészeti Doktori Iskola szigorlati melléktárgyai:

- 2.1. Belső terek építésze,
- 2.2. Ipari és mezőgazdasági létesítmények építésze,
- 2.3. Kortárs városépítészet,
- 2.4. Környezetpszichológia,
- 2.5. Közösségi létesítmények építésze,
- 2.6. Közterületek építésze,
- 2.7. Kutatómódszertan,
- 2.8. Lakókörnyezet tervezés,
- 2.9. Magyar építészet 1960 és 1990 között,
- 2.10. Magyar népi építészet és hagyomány,
- 2.11. Ökológikus építészet,
- 2.12. Vizuális kommunikáció.

1.1. Építészetelmélet - szigorlati főtárgy

témakörök	témák	altémák - kérdések
fogalmak	funkció, funkcionális, célszerűség	Adolf Behne, Ludwig Mies van der Rohe, Breuer Marcel, <i>The International Style</i>
	típus, tipizálás, tipológia	Hermann Muthesius, Henry van de Velde, Le Corbusier, Walter Gropius, Aldo Rossi
	használó, flexibilitás	Team 10, Aldo van Eyck, John Habraken, Christopher Alexander, Lucien Kroll
	technika, utópia, digitális technika	Reyner Banham, Archigram, Yona Friedman, Greg Lynn, Mario Carpo
	jelkép, jelentés, emlékezet	Sigfried Giedion, Robert Venturi, <i>Learning from Las Vegas</i> , Charles Jencks, Robert Krier
	tér	<i>Raumplan-plan libre</i> , Sigfried Giedion, Louis Kahn, Hans van der Laan, Bernard Tschumi
	hely, tapasztalás	Christian Norberg-Schulz, Juhani Pallasmaa, Alberto Pérez-Gomez, David Laetherbarrow
	kontextus	E.N. Rogers, Colin Rowe, Robert Krier, Rem Koolhaas, Stan Allen
	esemény, program	Sztuacionisták, Bernard Tschumi, Coop Himmelb(l)au, Ignasi de Solà-Morales
	anyag, anyagtalanság, transzparencia	F.L. Wright, Moholy-Nagy László, Colin Rowe, Baudrillard, Anthony Vidler, Diller + Scofidio
	konstrukció, tektonika	Gottfried Semper, Sigfried Giedion, Mies van der Rohe, Kenneth Frampton, Cecil Balmond
	topográfia, folding, diagram	Ignasi de Solà-Morales, Stan Allen, UN Studio, Reiser + Umemoto
etika	David Watkin, Manfredo Tafuri, Karsten Harries, Anthony Vidler, Alberto Pérez-Gomez	
irányzatok	strukturális	Aldo van Eyck, Herman Hertzberger, Fumihiko Maki, Louis I. Kahn
	posztmodernizmus	Charles Jencks, Heinrich Klotz, Demetri Porphyrios
	kritikai regionalizmus	Lewis Mumford, Kenneth Frampton, A.Tzonis + L.Lefaivre
	minimalizmus	Adolf Loos, Peter Zumthor, John Pawson, Toyo Ito, Tadao Ando
	posztstrukturális, dekonstruktivizmus	Peter Eisenman, Daniel Libeskind, Mark Wigley, Jeffrey Kipnis
	pragmatizmus	John Rajchman, Michael Speaks, OMA, FOA, NOX, Stan Allen
	posztkritikai diskurzus	Somol +Whiting, Reinhold Martin, George Baird, L. P. Puglisi
	öko-design, zöld urbanizmus	Richard Neutra, William McDonough, Ken Yeang, Antoine Picon

Építészetelmélet - ajánlott irodalom:

- Braham, William W. - Hale, Jonathan A. eds., *Rethinking Technology: A Reader in Architectural Theory*, Routledge, 2007 (books.google.com)
- Hays, K. Michael ed., *Architecture Theory since 1968*, The MIT Press, 2000
- Kerékgyártó Béla szerk., *A mérhető és a mérhetetlen: Építészeti írások a huszadik századból*, Typotex, 2000
- Mallgrave, Harry Francis - Contandriopoulos, Christina eds., *Architectural Theory: Volume II: An Anthology from 1871 to 2005*, Wileys-Blackwell, 2008
- Mallgrave, Harry Francis, Goodman, David, *An Introduction to Architectural Theory: 1968 to the Present*, Wiley-Blackwell, 2011 (books.google.com)
- Mallgrave, Harry Francis, *Modern Architectural Theory: A Historical Survey, 1673-1968*, Cambridge University Press, 2009
- Moravánszky Ákos, M. Gyöngy Katalin szerk., *A stílus: Kritikai antológia*, Terc, 2009
- Moravánszky Ákos, M. Gyöngy Katalin szerk., *A tér: Kritikai antológia*, Terc, 2007

- Moravánszky Ákos, M. Gyöngy Katalin szerk., *Monumentális: Kritikai antológia*, Terc, 2006
- Nesbitt, Kate ed., *Theorizing a New Agenda for Architecture: An Anthology of Architectural Theory 1965 – 1995*, Princeton Architectural Press, 1996
- Ockman, Joan ed., *Architecture Culture: 1943-1968*, Rizzoli, 1993
- Sykes, A. Krista ed., *Constructing a New Agenda: Architectural Theory 1993-2009*, Princeton Architectural Press, 2010 (books.google.com)

1.2. Kortárs külföldi építészet - szigorlati főtárgy

témakörök	témák	altémák - kérdések	
alapok, előzmények	a kortárs építészet történeti előzményei	modernizmus	
		a másik modern	
		a posztmodern	
		a dekonstruktivizmus	
stílári változatok	a morf építészet	meghatározása, kialakulása, fajtái legfontosabb alkotók, alkotások (Zaha Hadid, Vito Acconci, Asymptote, Greg Lynn, Lars Spuybroek, stb.)	
	a skin	meghatározása, kialakulása, fajtái legfontosabb alkotók, alkotások (Herzog & de Meuron, Toyo Ito, stb.)	
	a minimalizmus	meghatározása, kialakulása, fajtái legfontosabb alkotók, alkotások (John Pawson, Aires Mateus, Morger – Degelo, Diener & Diener, stb.)	
	a poszt-dekonstrukció	meghatározása, kialakulása, fajtái legfontosabb alkotók, alkotások (Coop Himmelb(l)au, Frank O. Gehry, Daniel Libeskind, Peter Eisenman, stb.)	
	a high-tech	meghatározása, kialakulása, fajtái legfontosabb alkotók, alkotások (Norman Foster, Richard Rogers, Renzo Piano, stb.)	
regionális változatok	a kritikai regionalizmus	a kritikai regionalizmus	
	Skandinávia	finn építészet dán építészet norvég építészet	
	Közép-Európa	osztrák építészet horvát és szlovén építészet cseh építészet német építészet svájci építészet	
	Nyugat-Európa	holland építészet angol építészet francia építészet	
	Dél-Európa	spanyol építészet portugál építészet olasz építészet	
	Észak-Amerika	amerikai és kanadai építészet	
	Dél-Amerika	chilei építészet brazil építészet	
	Ázsia	japán építészet	
	Funkcionális változatok	lakóépületek	családi házak többlakásos épületek, lakókörzetek szociális lakások, lakótelepek
		szakrális épületek	templomok, ravatalozók, kolostorok
		oktatási épületek	iskolák, óvodák, egyetemek
		kulturális épületek	múzeumok színházak könyvtárak
		kereskedelem	bevásárlóközpontok, piacok, üzletházak
vendéglátás		szállodák, éttermek, vendéglők	
igazgatási épületek		irodaházak, cégközpontok	
sport		stadionok, sportcsarnokok, fürdők	
ipari és mezőgazdasági épületek		üzemek, gyárak, borászatok, stb.	

Kortárs külföldi építészet - ajánlott irodalom:

- Bonta János: Modern építészet 1911-2000 – Terc
- Bradbury, Dominic: Korszerű természetes ház – Terc
- Cerver, Asensio Francisco: Kortárs építészet – Vince kiadó
- Cerver, Francisco Asensio: Házak a nagyvilágban – Vince kiadó
- Glancey, Jonathan: A 20. század építésze – Glória
- Jodidio, Philip: Az építészet ma! – Vince kiadó
- Jodidio, Philip: Renzo Piano - Taschen/Vince Kiadó, 2007
- Joedicke, Jürgen: Modern építészettörténet - Műszaki Könyvkiadó, 1961
- Kenneth Frampton: A modern építészet kritikai története / Második, átdolgozott, bővített kiadás – Terc

- Kerékgyártó Béla (szerk.): A mérhető és a mérhetetlen - Építészeti írások a huszadik századból – Typotex
- Kerékgyártó Béla (szerk.): Berlin átváltozásai
- Pevsner, Nikolaus: A modern formatervezés úttörői - Gondolat Kiadó, 1977
- Spiller, Neil: Digitális építészet ma - Terc Kiadó, 2008
- Sudjic, Deyan: Épület-komplexus - HVG Kiadói Rt., 2007
- The Phaidon Atlas Of Contemporary World Architecture - Phaidon Press Ltd., 2004
- Vukosavljev Zorán - Szentirmai Tamás: Kortárs portugál építészet – Terc
- Vukosavljev Zorán: Kortárs holland építészet – Terc

2G, El Croquis, DK, Domus, Ark, The Japan Architect, Architectural Review, Detail, Baumeister, Architektur Aktuell, stb. folyóiratok

1.3. Kortárs magyar építészet - szigorlati főtárgy

témakörök	témák	altémák - kérdések
alapok, előzmények	a kortárs magyar építészet előzményei	a tervezőirodai rendszer
		a nagy budapesti tervezőirodák
		IPARTERV-s építészeti épületek
		Vidéki tervezőirodák és építészeti
Budapest és vidék	Budapest	Budapesti építészeti irodák
	Nagyvárosok	Győri építészeti és építészet
		Miskolci építészeti és építészet
		Pécsi építészeti és építészet
		Dunántúli építészet
	Tájegységek	Alföld és Dél-Magyarország építészet
		Északkelet-Magyarország építészet
		Órség, Zala és Vas megyék építészet
		Balaton és Balaton felvidék építészet
Irányzatok, személyiségek	regionalizmus	kortárs magyar regionalista építészet
	modernizmus és high-tech	kortárs magyar modernista építészet
	minimalizmus	kortárs magyar minimalista építészet
	szerves építészet	mai magyar szerves építészet
	személyes irányok	kiemelkedő kortárs magyar építészeti
Funkcionális változatok	lakóépületek	családi házak
		többlakásos épületek, lakóparkok
		szociális lakásépítés
	szakrális épületek	kápolnák, templomok, ravatalozók
	oktatási épületek	óvodák, iskolák, egyetemi épületek
	kulturális épületek	múzeumok, múzeumfelújítások
		színházak, előadótermek, koncerttermek
		könyvtárak
	kereskedelem	bevásárlóközpontok, piacok, üzletházak
	vendéglátás	szállodák, éttermek, vendéglők
	igazgatási épületek	irodaházak, cégek központok
	sport	stadionok, sportcsarnokok, tornatermek
ipari és mezőgazdasági épületek	uszodák, élményfürdők	
	üzemek, gyárak	
	borászatok	
Építészeti képzés	graduális formák	egyetemi szintű építészeti képzés Mo.-on
	posztgraduális formák	Mesteriskola
		Vándoriskola
		Építészeti DLA képzések Mo.-on
		Más posztgraduális építészeti képzések

Kortárs magyar építészet - ajánlott irodalom:

- Bojár Iván András (szerk.): Közben - A magyar építészet 15 éve a rendszerváltástól az EU-ba lépésig / 1989-2004 – Octogon
- Csontos Györgyi-Csontos János: Tizenkét kőműves 1. (2009) 2 db DVD-vel
- Csontos Györgyi-Csontos János: Tizenkét kőműves 2. (2009) 2 db DVD-vel
- Ferkai András: Modern házak – Városháza
- Klein Rudolf-Lampel Éva, Miklós: Kortárs magyar építészeti kalauz - Vertigo, 2001
- Krähling János - Vukoszávlyev Zorán (szerk.): Új evangélikus templomok - Luther Kiadó, 2009
- Lévai-Kanyó Judit: 5 ház – Terc
- Szendrői-Arnóth-Finta-Merényi: Magyar építészet 1945-70 - Corvina Kiadó, 1972
- Szerzői kollektíva: Családi házak / Family houses – Terc
- Szerzői kollektíva: Vidéki építészeti kalauz – 6 Bt. kiadó
- Váriné Szilágyi Ibolya: Építészprofilok - TERC Kft.

Monográfiák, portrékötetek a kortárs hazai építészelekről

Alaprajz, Metszet, Átrium, Magyar Építőművészet folyóiratok számai

1.4. Tervezőmódszertan - szigorlati főtárgy

témakörök	témák	altémák - kérdések	
A tervezés elvi alapjai	A módszertanok általában	A módszertanok általában	
	A tervezés általános modellje	A tervezés elvi folyamata	
		A modell, az idea	
A tervezés gyakorlati menete	Az igény	Az igény	
	A megbízás	közvetlen megbízás	
		pályázatok	
		A megbízás tartalma	
		A megbízás formája	
	A megismerés	A program megismerése	
		A helyszín megismerése	
		Anyagi ismeretek	
		A tervezési munkához kapcsolódó érdekek ismerete	
		Az ismeretek összefüggései	
	A személyes előkép	A személyes előkép általában	Híres példák a személyes előképekre
	A tervtípusok	vázlatok	
ajánlatok, előkészítő tervek			
engedélyezési tervek			
kiviteli tervek			
Egyeztetések	külső egyeztetések		
	belső egyeztetések		
	összevont egyeztetések		
A tervezéssel kapcsolatos ismeretek	Jogi szabályozások	A tervező szervezetek jogi szabályozása	
		A tervezési feladatok szabályozása	
		A tervezési helyszínek szabályozása	
		Az építési folyamat jogi szabályozása	
		Szerzői jog, jogvédelem és biztosítás	
	Pénzügyi ismeretek	Alapvető könyvelési fogalmak	
		A tervezői díj felosztása	
		pályázati lehetőségek	
		hitellehetőségek	
	Szervezési ismeretek	Adatkezelés	
		Minőségirányítási rendszer (ISO)	
		A generáltervezés igényei	
Eseti – egyedi tervezőmódszertanok	A személyesség szerepe	személyiség típusok	
		a személyiség változása	
	Egyedi tervezőmódszertanok	Baumschlager - Eberle	
		MVRDV	
		OMA -AMO	
	Herzog & de Meuron		

Tervezőmódszertan - ajánlott irodalom:

- 1999. évi LXXVI. törvény - A szerzői jogról
- 2006. évi IV. törvény - A gazdasági társaságokról
- 253/1997. (XII. 20.) Korm. rendelet - Az országos településrendezési és építési követelményekről
- Eberle, Dietmar - Simmendinger, Pia: Von der Stadt zum Haus – Eine Entwurfslehre (From City to House – a Design Theory) GTA Verlag 2011
- El Croquis 134/135: OMA AMO Rem Koolhaas 1996-2007: Theory and Practice.
- El Croquis 152/153 Herzog & de Meuron 2005-2010.
- MVRDV, University of Wisconsin-Milwaukee: Skycar City - A Pre-emptive History – Actar, Barcelona, 2008
- Readin MVRDV – Nai Publishers
- Tervezőmódszertan jegyzet – Középülettervezési Tanszék

2.1. Belső terek építésze - szigorlati melléktárgy

témakörök	témák	altémák - kérdések
Az enteriőr	a belső tér	a kint és bent fogalma a környezetalakítás határai
	az épület és a belső tér viszonya	funkcionális viszony, esztétikai viszony, hangulati viszony, szimbolikus viszony, stb.
	a belső téralakítás eszközei	anyag, felület, fény, bútor stb.
Történelmi áttekintés	a középkortól a XX. századig	történelmi lakóépületek belső terei történelmi középületek belső terei
	XX. század	a magyar szecesszió belső terei
		az Arts and Crafts belső terei
		belső terek a Bauhaus építészetében
		a skandináv építészet belső terei
		XX. szd. eleji belső terek az USA-ban (Louis Sullivan, F.L.Wright, Ludwig Mies van der Rohe, stb.)
Carlo Scarpa		
Design	formatervezés	belső terek és a formatervezés kapcsolata
	építészet	belső terek, mint az építészeti koncepció része
	bútortervezés	bútortervezés és a belső terek kapcsolata
Designerek	XX. század	USA Charles & Ray Eames, George Nelson
		Dánia Verner Panton, Arne Jacobsen
	kortárs	Olaszország Michele De Lucchi, Antonio Citterio, Alberto Meda
		Rolf Fehlbaum, Jasper Morrison, Ronan & Erwan Bouroullec, Hella Jongerius, Karim Rashid, Philippe Starck
	Kortárs építészek, mint designerek	Nicholas Grimshaw, Zaha Hadid, Frank O. Gehry
	Alvaro Siza, Mario Botta, Tadao Ando	
Kortárs tendenciák	a belső terek és az építészeti vízió kapcsolata. Mennyiben szolgálgják, egészítik ki, erősítik a belső terek az építészeti mű lényegi mondanivalóját egy-egy kortárs épületben.	morf építészet Zaha Hadid, Asymptote, Greg Lynn, Vito Acconci, stb.
		skin építészet Herzog & de Meuron, FOA, stb.
		minimalista építészet svájci alkotók, John Pawson, Aires Mateus, stb.
		high-tech építészet Renzo Piano, Jean Nouvel, Norman Foster, stb.
		kiemelkedő alkotók Peter Zumthor, Alvaro Siza Vieira, Rafael Moneo, SANAA, Toyo Ito, OMA, stb.

Belső terek építésze - ajánlott irodalom:

- Banham, Joanna: Encyclopedia of Interior Design, 1997
- Braun, W. -Feldweg: Ipar és forma (Corvina)
- Brunt, A.: Phaidon Guide to furniture. Oxford, 1978.
- Draper, Paul: Behind facades, A belső tér csodái, Budapest, Panoráma, 1995
- Dvorszky Hedvig: Design- A forma művészete (képzőművészeti kiadó)
- Ernyey Gy.: Az ipari forma története (Corvina, 1983.)
- Ernyey Gy.: Design, 1750-2000. (Dialóg Campus, 2000.)
- Ernyey Gy: Tárgyvilágunk. 1896-1996. (Dialóg Campus, 1998.)
- Fiell, Charlotte és Peter: Design a 20. Században (Taschen és Vince, 2002)
- Fiell, Charlotte és Peter: Design a 21. Században (Taschen és Vince, 2004)
- Habegger, Jerryll: Sourcebook of Modern Furniture, H. Osman, 1996
- Haworth-Maden, Clare: Twentieth century furniture, Hoo, Grange Books, 1999
- Henley, Pamela E. B.: Interior Design Practicum Exam Workbook, 1995
- Himmelheber, Georg: Biedermeier bútorok
- Interior design, Berlin, Taschen 1991-1996

- Kaesz Gyula: Ismerjük meg a bútor stílusokat (Gondolat)
- Koós Judit: Finn iparművészet (Képzőművészeti kiadó)
- Kozma Lajos: Az új ház (Corvina)
- Kulinyi István: Magyar design 92 Bp. : MDKA, cop. 1992, ISSN 1216 6065
- Kurtich, John, Garrett Eakin: [Interior Architecture](#), 1995
- Lelkes P.: Art Designer, 2004
- McArdle, Ann: Minimal Interiors (Interiors), 1999
- Montenegro, Riccardo: A bútor Bp, Officina Nova, 1994
- Nagy Elemér: Erik Gunnar Asplund (Akadémiai kiadó)
- Peter, D.: Design since 1945, Thames and Hudson, 1993
- Pevsner, Nikolaus: A modern formatervezés úttörői (Gondolat)
- Semper, Gottfried: Tudomány, ipar és művészet (Corvina)
- Shigeru, Uchida,: Interior design – Köln - Benedikt Taschen, cop. 1991
- Soucek King, Carol, Franco Arquati: Furniture: Architects' and Designers' Originals, 1996
- Szabolcsi H.: Régi magyar bútorok. Budapest, 1954.
- Vadas J.: A Művészi Ipartól az Ipari Művészetig, Corvina Kiadó, 1979
- Vadászi Erzsébet: A bútor története
- Voit P.: Régi magyar otthonok. Budapest, 1942.

2.2. Ipari és mezőgazdasági létesítmények építészete - szigorlati melléktárgy

témakörök	témák	altémák - kérdések
történeti áttekintés	ipari építészeti az ipari forradalomig	Milyen példái lehetnek az ipari termelésnek az ipari forradalom előtt?
	az ipari forradalom jelenségei	Milyen folyamatok készítették elő az ipari forradalmat?
		Milyen találmány (-ok) jelentették a döntő lépést? Milyen építési feladatok lettek ennek a következményei?
		Miért a mérnökök a főszereplők?
		Milyen új (vagy újra felfedezett) építőanyagok segítik az építést?
	a modern ipari építészeti a II. vh.-ig	Milyen folyamatok készítették elő a modern (ipari) építészeti mozgalmakat?
Kiket említene a modern ipari építészeti nagy alkotói közül?		
Milyen irányzatok (iskolák) mutatkoznak a modern ipari építészeti?		
ipari építészeti 1945-1990 között	Hogyan változtatta meg az ipari építés jellegét a fogyasztói társadalmak létrejötte?	
	Milyen tartószerkezeti kísérletek, újítások jellemzik a kort?	
	Milyen szerepe volt az IPARTERV-nek a magyarországi (ipari) építészeti?	
ipari építészeti a modern után	Milyen stílusbeli, technikai-technológiai jelenségek jellemzik a „kiüresedett” modern építészeti utáni korszakot?	
kortárs jelenségek	Milyen jellemzői lehetnek a „corporate” ipari építészeti?	
funkcionális rendszerezés	telepítés, beépítés	Mi a különbség a telepítés és a beépítés között? Milyen út vezetett a mai gyakorlat kialakulásáig?
	csarnokok	Melyek a nagyfeszítávú terefedések történetének főbb állomásai?
		Milyen típusai lehetnek a csarnokszerkezetek tartószerkezeteinek?
		Milyen elvek alkalmazhatók a csarnokszerkezetek terehatárolásának kiválasztása során?
irodaépületek	Milyen történeti fázisai (előzményei) vannak a mai irodaépítészeti?	
	Milyen funkcionális elvek szerint alakulnak a mai irodaépületek?	
	Milyen más szempontok alakítják a kortárs irodaépítészeti?	
kortárs megközelítések az ipari építészeti	változó feladatok	Milyen globális gazdasági változások játszanak szerepet a kortárs ipari építészeti átalakulásában?
	a formálás szerepe	Milyen pozitív és negatív példái lehetnek a forma, a lépték és az anyag megválasztásának a kortárs ipari építészeti?
		Milyen szerepet játszik az arculat a kortárs ipari építészeti?
		Mi lehet a „formafetis” jelensége?
	a felület szerepe	Milyen kísérletek és eredmények mutatkoznak a kortárs (ipari) terehatárolások területén?
Mi lehet az „anyagfetis” jelensége?		
ipari építészeti örökség	Milyen eljárások vannak jelen az ipari építészeti örökség anyagi megőrzésében?	
	Milyen eljárások vannak az ipari építészeti örökség szellemi megőrzésében?	

Ipari és mezőgazdasági létesítmények építészete - ajánlott irodalom:

- Adam, Jürgen ...: Industrial Buildings, Birkhäuser, 2005
- Addis, Bill: Building: 3000 Years of Design Engineering & Construction, Phaidon Press, 2007

- Banham, Reyner: A Concrete Atlantis - US Industrial Building and European Modern Architecture, MIT Press, 1989
- Banham, Reyner: Theory and Design in the First Machine Age, MIT Press, 1980
- Blundell Jones, Peter: Hugo Haring: The Organic Versus the Geometric, Edition Axel Menges, 2002
- Britton, Karla: Auguste Perret, Phaidon Press, 2001
- Busch, Wilhelm – Scheer, Thorsten: Symmetrie Und Symbol - Die Industriearchitektur Von Fritz Schupp und Martin Kremmer, König, 2002
- Eiermann, Egon – Schirmer, Wulf: Egon Eiermann 1904-1970, DVA, 2002
- Engel, Heino: Tragsysteme Structure Systems, Hatje Cantz, 2009
- Ferrys, W. Hawkins: The Legacy of Albert Kahn, Wayne State University Press, 1987
- Funck, Britta: Wilhelm Riphahn, Architekt in Köln: eine Bestandsaufnahme, König, 2004
- Garlock, Maria E. Moreyra - Billington, David P.: Felix Candela: Engineer, Builder, Structural Artist, Yale University Press, 2008
- Gorman, Michael John: Buckminster Fuller: Designing for Mobility, Skira, 2005
- Grabensteiner, Martina - Gust, Kerstin – Seiler, Christian: Winearchitecture : The Winery Boom, Hatje Cantz Verlag, 2005
- Industriebau, DVA, 1994
- Joedicke, Jürgen: A modern építészet története, Műszaki Könyvkiadó, 1961
- Lange, Susanne: Bernd and Hilla Becher Life and Work, MIT Press, 2006
- Lemoine, Bertrand: Gustave Eiffel, Birkhäuser, 1998
- Leuthauser, Gabriele – Gossel, Peter: Architecture of the 20th Century, Taschen, 2005
- Pehnt, Wolfgang – Schirren, Matthias: Hans Poelzig, 1869-1936. Architekt, Lehrer, Künstler, DVA , 2007
- Peters, Nils: Jean Prouve, Taschen, 2006
- Pevsner, Nikolaus: Az európai építészet története, Corvina Könyvkiadó, 1974
- Schirren, Matthias: Kurt Ackermann- das Gesamtwerk des Architekten, Hatje Cantz, 2005
- Szendrői Jenő: Ipari építészetünk, Műszaki Könyvkiadó, 1965
- Zevi, Bruno: Az építészet megismerése, Műszaki Könyvkiadó, 1964
- Zevi, Bruno: Erich Mendelsohn – the Complete Works, Birkhäuser, 1999

2.3. Kortárs városépítészet - szigorlati melléktárgy

témakörök	témák	altémák - kérdések
Kontextus hely / tér / idő	települési táj – városforma - városkép	természeti környezet és épített elemek viszonya
		úthálózat, telekrendszer, tömbstruktúra, beépítési típusok
		tömegek és külső terek viszonya
		térbeli és időbeli összefüggések a különböző elemek között
	tértípusok és térvizonyok	belső-, átmeneti- és külső terek
	a megismerés módszerei	tipomorfológia, szubjektív és objektív elemzések, analógiák
	globális vs. lokális	nemzetközi trendek és helyi érdekek viszonya
Urbanizációs tendenciák tér / társadalom / idő	urbanizációs folyamatok	urbanizáció, szuburbanizáció, dezurbanizáció, reurbanizáció
	szociális változások hatása a kortárs városra	migráció, individualizáció, szegregáció, gettósodás, dzsentrifikáció, stb.
	a változó életmód hatása a kortárs városra	motorizáció, települési infrastruktúra, információs forradalom
Várostervezési feladatok	beavatkozás módja	városmegújítás: komplex városmegújítás, tematikus rehabilitációk, infrastruktúra fejlesztés, köztér-rehabilitáció, lokális beavatkozások új építés: új városrész, új város
	beavatkozás helye	történeti városközpont, átmeneti lakóövezetek, barnamező (volt iparterületek), zöldmező (korábban nem urbanizált területek)
	beavatkozás mérete	város, városrész (központ, tematikus park, stb), tömb, épületegyüttes, épület, térrendszer, tér
	tervtípusok	stratégia, rendezés, városépítészet, szabad tér építészet
Tervezési elvek	tervezési, elméleti hagyományok	19. századi város-átalakítások, kertváros mozgalom, modernizmus, strukturalizmus, posztmodernizmus
	városformák	kompaktság, szétterülés, sugaras gyűrűs, ortogonális hálózat
	tömbformák	zárt városi tömb, transzparens tömb, nyitott tömb
	szerkesztési elvek	montázs, mesterséges topográfia, hierarchia, tengelyek, homogenitás, fokozatosság, stb.
	tervezési folyamat	kooperáció, koordináció, szakágak, participáció, nyilvánosság
	fenntarthatóság	sűrűség, funkcionális és társadalmi sokféleség, szelíd mobilitás, biodiverzitás, megújuló energiák használata, körforgások, rehabilitáció, terület újrahasznosítás

Kortárs városépítészet - ajánlott irodalom:

- Benkő Melinda – Fonyódi Mariann: Glocal city, Kortárs európai városépítészet. Terc, Budapest, 2009.
- Meggyesi Tamás: Városépítészeti alaktan. Terc, Budapest, 2009.
- Meggyesi Tamás: A külső tér. Műegyetemi Kiadó, Budapest 2003.
- Nagy Béla: A település, az épített világ. B+V Kft., Budapest 2005.
- Szabó Árpád: Városiasság és fenntarthatóság - Fenntarthatóság és ökológia a városépítészetben. Egyetemi jegyzet - digitális kiadvány. Budapest 2011.

2.4. Környezetpszichológia - szigorlati melléktárgy

témakörök	témák	altémák - kérdések
Történeti-módszertani-etikai áttekintés	Környezetpszichológia, építészetpszichológia, ember-környezet tudomány, környezeti kommunikáció – történeti áttekintés	A környezetpszichológia létrejöttének társadalmi és tudományos körülményei. kapcsolata az építészettel, a szociológiával, az etológiával és az egyéb társtudományokkal. A környezetpszichológia transzdisciplináris jellege.
	A környezetpszichológia módszerei	Megfigyelés (kötött-kötetlen, terep-labor, résztvevő-külső). Kíséret. Kérdőív, interjú (zárt-kötött, strukturált-strukturálatlan), teszt. Kommunikációs stratégiák a társtudományok képviselőivel.
	A környezetpszichológiai vizsgálat etikai szempontjai	A pszichológiai vizsgálatok etikai elvei. Ki végezhet környezetpszichológia vizsgálatot? A környezetpszichológiai módszerek etikus alkalmazása. A környezetpszichológiai konzultáció etikája.
	A környezet pszichológiai fogalma	környezet, tér, hely, épített és természeti környezet pszichológiai viszonya
A környezet észlelése és megismerése	Környezetészlelés	Érzékelés-észlelés, térésészlelés, konstruktív és ökológiai észleléseleméletek, perceptuális illúziók, átlagostól eltérő észlelés (pl. vakok térfogalma)
	Ambiens ingerek észlelése	Ambiens ingerek: klíma, földtaji magasság, hőmérséklet, fény, zártság-nyitottság, érzelmekiváltó jelleg stb. Szélsőséges és szokatlan ingerhelyzetek.
	Környezetkogníció	Orientáció, tájékozódás, eligazodás. Téri kogníció és környezetkogníció. Lynch: mentális városkép, legillítés
	Érzelem, aktiváció és személyiség dinamikus kapcsolata a környezettel	Arousal fiziológiai és pszichológiai mechanizmusai, figyelmi folyamatok, fáradás, ingermegvonás hatása Érzelmek és környezet: helypreferencia, helykötődés, helyidentitás, attitűdök Személyiséglélektani elképzelések és a környezet, „környezeti személyiség”
Szociofizikai környezet	Magánszféra szabályozás	Személyes tér, territoriális viselkedés, magánszféra, mikro-interperszonális integráció
	Sűrűség és zsúfoltság	Külső-belső sűrűség, sűrűség és zsúfoltság viszonya, a zsúfoltsághely keletkezésének elméletei, a zsúfoltság pszichológiai hatásai, optimális létszámosság
Város és köztér	Város	Városélmény, városi interakciók, környezeti töltés és telítődés, városattitűdők (urbanofóbia-urbanofília)
	Köztér	A köztér mint környék – közösségi folyamatok, a köztér környezetpszichológiai vizsgálatának lehetőségei, participáció
	Közlekedés	Mobilitásszükséglet, várostempó, közlekedésmódok környezetpszichológiai elemzése
Mindennapi környezetek elemzése	Lakókörnyezet	Lakásszükséglet, lakás és otthon, lakásformák, személy-környezet összeállítás, mikroterritóriumok, otthonkötődés, nemi, életkori stb. eltérések, átlagostól eltérő otthon-folyamatok (otthoni erőszak stb.), az otthon pszichológiai szakralitása, hajléktalanság
	Munkahely, oktatási környezetek	Munkavégzés és tér, munkahelyi

		<p>magánszféra szabályozás, personalizáció, munkahelyhez kötődés, iroda (cella vs. nyitott), alternatív munkahelyek és munkavégzés</p> <p>Formális és informális edukációs környezetek: bölcsőde, óvoda, iskola, múzeum, állatkert stb., célcsoportok (gyerek, pedagógus, szülő, látogató, állatok), tervezhető és nem tervezhető környezeti hatások</p>
	A kikapcsolódás, rekreáció terei, spiritualitás a térhasználatban	<p>Tárgyak, fogyasztás, pláza: helyfogyasztás, csellengés, helyidentitás</p> <p>Mozi, színház, szabadidő eltöltés terei</p>
	Szakrális terek	Szent terek, templom, pszichológiai szakralitás
	Deviancia és betegségek terei	<p>Bűnözés és környezet, veszélypercepció, biztonságélmény növelése, bíróság, börtön stb.</p> <p>Egészségügyi intézmények: gyógyító tér, eligazodás, intézményi kommunikáció (váróterek, folyosó, kórterem stb.)</p>
Természeti környezet	Környezet- és természetvédelem	Környezeti attitűdök, a természeti és az épített környezet megőrzésének pszichológiai folyamatai és változói (személyiség, vallásosság, kultúra, nem stb.)
	pihenés és rekreáció a természetben	Kaleidoszkóp modell, épített és természeti környezet viszonya, természetélmény, természet és szakralitás, figyelem helyreállítási elmélet, természet és város

Környezetpszichológia - ajánlott irodalom:

- Ambrus Péter: A Dzsumbuj, Egy telep élete. Magvető Kiadó, Bp. 1988
- Crozier, R.: Pszichológia és design. Nemzeti Tankönyvkiadó, Bp. 1994/2001, 7-106.
- Dúll Andrea: A fény – pszichológiai megvilágításban. Építés Felújítás, 1997, 1:20-22.
- Dúll Andrea: Kiszolgáltatottság a természettől a technikáig, Környezetpszichológia építésznek. Alaprajz, 9. évf., 2002. május-június. 8-9.
- Dúll Andrea: A környezetpszichológia alapkérdései – Helyek, tárgyak, viselkedés. L'Harmattan, Bp. 2009
- Dúll A. és Kovács Z. (szerk.): Környezetpszichológiai szöveggyűjtemény. Egyetemi jegyzet, Kossuth Egyetemi Kiadó, Debrecen, 1998, 9-27.
- Hall, E. T.: Rejtett dimenziók. Gondolat, Bp. 1966/1975 - vagy bármely kiadás
- Kapitány Á., Kapitány G.: Beszélő házak. Kossuth, Bp. 2000
- Letenyei L.: Településkutatás. A települési és térségi tervezés társadalomtudományos alapozása. L'Harmattan – Ráció Kiadó, Bp. 2005
- Letenyei L. (szerk.): Településkutatás. Szöveggyűjtemény, L'Harmattan – Ráció Kiadó, Bp. 2005

2.5. Közösségi létesítmények építésze - szigorlati melléktárgy

témakörök	témák	altémák - kérdések
alapok, előzmények	történeti áttekintés	legkorábbi középületek középülettípusok kialakulása, fejlődése középületfunkciók differenciálódása
	új, kortárs rendeltetések	integrált közlekedési csomópontok, bevásárlóközpontok, interaktív múzeumok, speciális közösségi létesítmények, irodaparkok, stb.
funkcionális rendszerezés	szakrális épületek	templomok, kolostorok, ravatalozók, stb.
	oktatási épületek	óvodák, iskolák, egyetemek, stb.
	kulturális épületek	színházak, könyvtárak, múzeumok, stb.
	egészségügyi épületek	kórházak, rendelők, öregotthonok, stb.
	kereskedelmi épületek	piacok, üzletek, üzletházak, stb.
	vendéglátás épületei	szállodák, vendéglők, stb.
	igazgatási épületek	székházak, bérirudaházak, stb.
	sportlétesítmények és fürdők	stadionok, sportcsarnokok, fürdők, stb.
	közlekedési épületek	állomások, kikötők, repülőterek, stb.
egyéb középülettípusok	emlékművek, börtönök, pavilonok, stb.	
regionális kortárs középület-építészet	Magyarország	Magyarország
	Skandinávia	Finnország Dánia
	Közép-Európa	Szlovénia, Horvátország, Csehország Ausztria, Svájc
	Nyugat-Európa	Anglia, Franciaország Hollandia
	Ibériai félsziget	Portugália Spanyolország
	Amerika	Chile, Brazília USA
		Zaha Hadid, Asymptote, Greg Lynn, Vito Acconci, stb.
		Herzog & de Meuron, FOA, stb.
kortárs stílári megközelítések:	a formálás szerepe – morf építészet	svájci alkotók, John Pawson, Aires Mateus, stb.
	a felület szerepe – skin építészet	Renzo Piano, Norman Foster, Jean Nouvel, stb.
	a minimalizmus	Peter Zumthor, Alvaro Siza Vieira, Rafael Moneo, stb.
	a high-tech építészet	SANAA, Toyo Ito, Shigeru Ban, stb.
	a kritikai regionalizmus	MVRDV, OMA, stb.
	japán tendenciák	
építészeti kísérletek		

Közösségi létesítmények építésze - ajánlott irodalom:

- AIA: Review of Health Facilities Washington DC 1995.
- Ballai Károly: A magyar vendéglátóipar története a Honfoglalástól napjainkig
- Cerver, Francisco Asensio: The World of Architecture – Könemann, 2000
- Duffy, Francis: The New Office - Conran Octopus, London, 1998
- Gössel, Peter – Leuthauser, Gabriele: Architecture in the Twentieth Century – Taschen - 2001
- Guzsik Tamás: Szakrális építészeti terek funkcióelemzése I.-III, BME Éptört. Tsz. Segédlet, 1988
- Juhász Gyula – Szántó András: Szállodák. Bp., 1999
- Klimen, S.A.: Building Type Basics for Healthcare Facilities New York 2000
- Középületek (szerk.: Cságoty Ferenc) Terc 2004
- Középületek tervezése - Gáboros Lajos (Tankönyvkiadó, Budapest, 1978)
- Merényi Ferenc: A magyar építészet 1867-1967 – Műszaki Könyvkiadó, Budapest, 1970
- Meyhöfer, Dirk: Contemporary Japanese architects - Taschen - Tokyo, 1994
- Neufert, Ernst: Építés- és tervezéstan, Dialóg Campus Kiadó, Budapest-Pécs, 1999
- Pevsner, Nikolaus: A History of Building Types – Thames and Hudson, London, 1976
- Steele, James: Theatre Builders - 1996.
- The World of Contemporary Architecture
- Trulove, James Grayson: Desining the New Museum – Bulding a Destination - Rockport Publisher, 2000
- Weichinger Károly: Középületek - Tankönyvkiadó, Budapest, 1965
- Zevi, Bruno: Az építészet megismerése – Műszaki Könyvkiadó, Budapest, 1964

2.6. Közterületek építésze - szigorlati melléktárgy

témakörök	témák	altémák - kérdések
Alapok és történeti áttekintés	Fogalom meghatározások	A közterületek definíciói (magyar, angol) A közterületek meghatározása a tulajdonviszonyok szerint Spontán és tervezett közterületek A városi táj fogalma és összetevői Közterületi rendszerek
	Közterületek története	Utcák és terek szerepe a városokban, használatuk a különböző korokban és kulturális közegekben
Közterületek rendszerezése használat szerint	Használat módja	Állandó – ideiglenes használat Tervezett és tényleges használat konfliktusai Egyfunkciós-többfunkciós közterek
	Közterületek rendeltetései	A közterület, mint a közösségi élet helyszíne A közterület, mint a pihenés és kikapcsolódás helyszíne A közterület, mint az ünnepek helyszíne A közterület, mint az idegenforgalom helyszíne A közterület, mint a közlekedés helyszíne A közterület, mint a közművek helyszíne
Közterületek alkotó elemei	Közterületi arculat	Térfalak, térforma, használat, anyagok Közterek és épületek viszonya Közterületi design
	Közterületek épített alkotó elemei	Építmények a közterületeken Közterületi burkolatok Közterületi utcabútorok Közterületek világítása
	Közterületek természetes alkotó elemei	Közterületi zöldfelületek Közterületi vízfelületek
Közterületek megvalósulása	A megvalósulás elemei	Közterületek szerepe a városfejlesztésben Közterületek megrendelője és finanszírozója Közterületek programja Közterületek tervezése – a team tagjai Közterületek tervezése – a terfvázisok Közterületek engedélyeztetése Közterületek kivitelezése Közterületek fenntartása és fenntarthatósága Építész szerepek a közterületek megvalósításában
Közterületi rehabilitációk	Történelmi városközpont rehabilitációk	magyar és külföldi példák
	Főutca programok	magyar és külföldi példák
	Vízpartok rehabilitációja	magyar és külföldi példák
	Közlekedési területek rehabilitációja	magyar és külföldi példák
	Ipari területek rehabilitációja	magyar és külföldi példák

Közterületek építésze - ajánlott irodalom:

- Aronson, Elliot: A társas lény. Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó, 1980
- Aymonino, Aldo – Mosco, Valerio Paolo: Contemporary Public Space Un-volumetric Architecture. Skira, 2006.
- Benkő Melinda, Fonyódi Mariann: Glocal city. Kortárs európai városépítészet. Terc, 2009
- Carmona-Heath-Oc-Tiesdell: Public Places - Urban Spaces. Architectural Press, 2003.
- Marshall, Tim (ed): Transforming Barcelona. Routledge, 2004
- Meggyesi Tamás: A külső tér. BME Urbanisztika Tanszék, 2001
- Pogány Frigyes: Terek és utcák művészete. Építésügyi kiadó, 1954
- Pietromarchi, Bartolomeo: The (un) common place. Art, Public Space and Urban Aesthetics in Europe. Actar, 2005

2.7. Kutatásmódszertan - szigorlati melléktárgy

témakörök	témák	altémák – kérdések - szempontok
Építészet és szaktudományok	alapfogalmak	A tudomány fogalma, a tudományok rendszerezése
	Az építészet helye a tudományok rendszerében	a műszaki tudományok, a bölcsészettudomány és a művészetek összefüggésében
	Az építészetelmélet fogalma, értelmezése	Az építészet/ architektúra fogalma - történeti és kortárs értelmezésekkel - példákkal
	Az építészet: tudomány és művészet	Az építészet kettősségének bemutatása - történeti és kortárs értelmezésekkel - példákkal
Építészeti kutatómódszertan	A tudományos kutatás kritériumai	dedukció-indukció hipotézis – megfigyelés/elmélet – általánosítás
	Az építészet tudományterületének változatossága, határterületei	a műszaki, a természet-, a társadalom-, és bölcsészettudomány valamint a művészetek területével összefüggő téma bemutatásával
	Az építészeti kutatás interdiszciplináris megközelítésben; háttér- és segédtudományok, határterületek	néhány jellemző tudományterület (a műszaki, a természet-, a társadalom-, és bölcsészettudomány köréből) valamint az ehhez kapcsolódó módszertani megközelítés; pl. szerkezeti modellkísérlet, anyagtani kísérlet, filológiai elemzés, szociológiai kérdőív, településkaraktrológiai felmérés, stb bemutatása
	Az építészeti kutatási munkaterv felépítése	Az építészeti kutatási munkaterv felépítése
	Az építészeti tudományos dolgozat tematikai, tartalmi és formai kérdései	Témaválasztás-cím Tartalomjegyzék A téma fejezeteinek tagolása A források és a szakirodalom kezelése A jegyzetek rendszere
Az építészeti kutatás speciális területei, módszerei	Építészetelméleti kutatások	a kutatási terület problematikája, példákkal
	Tervezéselméleti kutatások	a kutatási terület problematikája, példákkal
	Településtudományi és urbanisztikai kutatások	a kutatási terület problematikája, példákkal
	Építészettörténeti kutatások, épületkutatás	a kutatási terület problematikája, példákkal
	Szerkezeti, technológiai és építészeti anyagtani kutatások	a kutatási terület problematikája, példákkal

Ajánlott irodalom:

- Csermely P.-Gergely P.-Koltay T.-Tóth J: Kutatás és közlés a természettudományokban. Osiris kézikönyvek; Osiris kiadó, 1999.
- Eco, Umberto: Hogyan írjunk szakdolgozatot? Kairosz Kiadó, 2005.
- Groat, Linda – Wang, David: Architectural Research Methods. John Wiley&Sons 2002.
- Kruff, Hanno-Walter: A history of architectural theory: from Vitruvius to the present. Princeton Architectural Press, 1994. ISBN 1568980108 (németül: Geschichte der Architekturtheorie. Verlag C.H. Beck. 20045)
- Vámosy Ferenc: Alkotás és műalkotás az épített környezet világában. Építés-Építészettudomány, XXVIII. 1999/2000/1-4. 101-171.

2.8. Lakókörnyezet tervezés - szigorlati melléktárgy

témakörök	témák	altémák - kérdések
alapok, történeti áttekintés	alapfogalmak	a lakás, lakhatás fogalma
	történeti áttekintés	a lakóházak ősi formái a lakás, lakóház változása a történeti korok folyamán
a kortárs lakóház építészeti közvetlen előzményei	magyar és külföldi utópiák	Kolház (CIRPAC magyar tagozat) Szalagház (Zalotay Elemér)
		Ville Radieuse (Le Corbusier) Walking City, Plug in City (Archigram) megastruktúrák (Yona Friedmann, stb.)
	a XX. századi lakóházak	a XX. század lakóház építészete 1945-ig – megvalósult példák
		a XX. század lakóház építészete 1945-1990 között – megvalósult példák
		elméletek, mozgalmak, iskolák a XX. század lakóház építészetében
		híres lakóegyüttesek a XX. század lakóház építészetében
	XX. századi nagy építész egyéniségek lakóházai	
kortárs lakóház-építészet Európában	Skandinávia	Finnország kortárs lakóház építészete
		Dánia kortárs lakóház építészete
	Közép-Európa	Ausztria kortárs lakóház építészete
		Csehország kortárs lakóház építészete
		Svájc kortárs lakóház építészete
		Szlovénia kortárs lakóház építészete
	Nyugat-Európa	Hollandia kortárs lakóház építészete
		Franciaország kortárs lakóház építészete
		Anglia kortárs lakóház építészete
	Ibériai félsziget	Portugália kortárs lakóház építészete
Spanyolország kortárs lakóház építészete		
kortárs lakóház-építészet Magyarországon	lakástípusok szerint	kortárs családi házak Mo.-on
		kortárs többlakásos épületek Mo.-on
		kortárs alacsony intenzív beépítések Mo.-on
		kortárs szociális lakóépületek Mo.-on
	lakóházak rehabilitációja	historizáló épületek rehabilitációja
		a modernizmus kori épületek rehabilitációja
	a paneles lakóházak rehabilitációja	

Lakókörnyezet tervezés - ajánlott irodalom:

- Bitó János: Lakóházak tervezése (B+V)
- Camesasca, Ettore: Das Haus (Bertelsmann)
- Családi házak (Terc)
- Dunster, David: Key Buildings and the 20th Century I-II. (Butterworth Architecture)
- Frempton, Kenneth: A modern építészet kritikai történet (Terc)
- Kerékgyártó Béla (szerk): A mérhető és a mérhetetlen (Typotex)
- Új építészet, új társadalom 1945-1978 (Corvina)

Megjegyzés:

A szigorlati tantárgy célja, hogy a jelölt:

- lássa a lakóházak változásának történeti folyamatát, s e folyamat hatását a mai kor építészetére
- ismerje és elemezze a kortárs lakóházak fontosabb megépült példáit
- ismerje a mai kor hazai lakásviszonyait, a lakással, lakhatással kapcsolatos társadalmi igényeket, s építészésként legyen érzékeny véleménye ezen igények kielégítésének lehetőségeiről.

2.9. Magyar építészet 1960 és 1990 között - szigorlati melléktárgy

témakörök	témák	altémák - kérdések
mit?	lakásépítés	magánlakásépítés, családirház, társasház, csoportos beépítések, ajánlott tervek állami lakásépítés, lakótelepek (Óbuda, Újpalota stb.), típustervek
	középvételek	irodaházak, szállodák jellemző kulturális intézmények: művelődési ház, mozi, színház, könyvtár
	ipari építészet	ipartelepek, szerkezetek, szerkezetfejlesztés, konferenciák, díjak
	szakrális épületek	templomok, ravatalozók
hol?	Budapest	foghíjbeépítések 1957-től a Várnegyed építkezései Nemzeti Színház pályázatok
	Balaton	a balatoni építkezések jellemző szakaszai
	városközpontok	Kecskemét, Salgótarján, Szekszárd, Nyíregyháza
hogyan?	módszer, szerkezet	panelprogram, könnyűszerkezetes program típustervezés, tipizálás, előregyártás
	anyag, technika	téglaépítészet, kőépítészet művészet és technika, magasház, nagyfeszítávú lefedések
miért?	viták	családirház-vita 1960-61, város-épített környezet 1968-69, tulipán-vita 1975-76, az államosított nyilvánosság, az építészeti kritika, Tendenciák kiállítás 1982
	szerkezetek	tervezőirodák, Mesteriskola, MÉSZ, nemzetközi kapcsolatok
	megközelítések	flexibilitás, strukturalizmus organikus iskola participáció, közösségi építészet, Miskolci műhely posztmodern tendenciák
ki?	személyek	Gulyás Zoltán, Janáky István id., Molnár Péter, Reimholz Péter Jurcsik Károly, Szrogh György, Farkasdy Zoltán Makovecz Imre

Magyar építészet 1960 és 1990 között - ajánlott irodalom:

- Ferkai András, Építészet a második világháború után. In, Sisa József és Dora Wiebenson szerk., Magyarország építészetének története, Vince Kiadó, 1998
- Szendrói Jenő szerk., Magyar építészet 1945-1970, Corvina Kiadó, 1972
- Major Máté, Osskó Judit szerk., Új építészet, új társadalom 1948-1978, Corvina Kiadó, 1981
- Osskó Judit szerk., Unokáink is látni fogják: Tíz építészportré 1977-1995, Terc, 2007
- Ferkai András, Lakótelepek, Városháza Kiadó, 2005
- Körner Zsuzsa, Nagy Márta, Az európai és a magyar telepszerű lakásépítés története 1945-től napjainkig, Terc, 2006
- Simon Mariann, Megbízók és megbízottak: A hazai családirház-építés hatvan éve. In, Lévai-Kanyó Judit szerk., Családi házak, Terc, 2009
- Gerle János szerk., Makovecz Imre műhelye, Mundus, 1996
- Jurcsik Károly, Kijárat Kiadó, 1998
- Szrogh György, Kijárat Kiadó, 1999
- Ferkai András szerk., Jánossy György építőművész 1923-1998, 6 Bt, 2001
- Apáti-Nagy Mariann, Pazár Béla szerk., Molnár Péter építésze 1925-2000, 6 Bt, 2004
- Ferkai András szerk., Gulyás Zoltán építésze 1930-2000, HAP, 2005
- Janáky István szerk., Id. Janáky István könyve, Terc, 2007

2.10. Magyar népi építészet és hagyomány - szigorlati melléktárgy

Témakörök	Témák	Altémák, kérdések	
Elméleti és történeti vázlat	Elemi és rangos építészet, A népi építészet fogalma	Történelmi megjelenési formák, viszonyaik	
	Vernakuláris építészet	Európa népi építésze A világrészek elemi építésze	
	Népi építészetünk kibontakozása	Középkori népi építészet	XVIII-XIX sz. népi építésze
Tájegységi házformák	Közép-magyar háztípusok	Alföld, régebbi és újabb típusok	
	Nyugati típusok	Órség	
		Balaton	
		Kisalföld	
	Északi típusok	Felvidék	
	Keleti típusok	Felső Tiszavidék	
Mezőség			
Faluserkezetek	Székelyföld		
Funkcionális rendszer	Épületszerkezetek	Laza és tömör szerkezetek	
		Faszerkezetű épületek	
		vályogépületek	
	Gazdasági és ipari építészet	vegyes szerkezetű épületek	
		Földrajzi, gazdálkodási és birtokviszonyok	
	Vallási és középület építészet	A mezőgazdasági kisüzem – a porta	
		Templom, harangláb	
temető			
Kifejező eszközök	Tömeg- és díszítőformák	iskola, egyéb	
		Tetőformák	
		homlokzatok	
		tornácok	
		részletformák, jelek	
Hagyománykövetők	XIX. század	Lechner Ödön	
		Komor Marcell	
	Századforduló	Kós Károly	
		Medgyaszay István	
	Falutervezők	Árkay Aladár	
	Szerves építészet	Makovecz Imre	

Ajánlott irodalom

- Barabás Jenő - Gilyén Nándor: Magyar népi építészet Bp., 1987 és Bp. 2005
- Balassa M. Iván: A parasztház évszázadai Békéscsaba, 1985
- Dám László: Hagyomány és építészet Debrecen, 1995
- Istvánfi Gyula: Óskor – Népi építészet Bp., Tankönyvk. 1997 és Terc 2011
- Kós Károly: Erdélyország népének építésze (hasonmás kiadás, unikum!) Bp. Kolozsvár 1996
- Kós Károly, ifj.: Erdély népi építésze Bp., 1989
- Tóth János: Népi építészetünk hagyományai Bp., 1969

2.11. Ökológus építészet - szigorlati melléktárgy

témakörök	témák	altémák - kérdések
Természetes környezet	Életünk tágabb terének részei (atmoszféra, litoszféra, hidroszféra, bioszféra)	A bioszféra részei (albioszférák, megabiomok, ökoszisztémák). A biomassa és térbeli eloszlása
	Ökológia (környezetbiológia), „háztartástan”, multidiszciplináris tudomány	A bioszféra energiaforrása és a trofikus –dinamikus modell
	Rendszerökológia (alkalmazott ökológia fejlődése)	A diszciplína alkalmazza az ökológiai elveket a természeti erőforrások kezelésében, a mezőgazdaságban, környezetszennyezésben, az épített környezet problémáiban is.
	Az éghajlat-éghajlatváltozás (az élet szempontjából döntő jelentőségű)	Makro-, mezo- és mikroklíma.
Mesterséges környezet, antro-pobioszféra	Antropogén ökoszisztémák, energetika, anyag, technikai és információcsere kapcsolatok rendszere. Elvesztették önszabályozó képességüket (Az emberi tevékenységek és a természet szennyezése)	Agrár- és erdészeti ökoszisztémák (folyószabályozás, mocsárlecsapolás és következményeik) Ipari mezőgazdaság, monokultúrák
		Indusztriális (techno) ökoszisztémák (Nyersanyag kitermelés, energia átalakítás, ipari termelés, szállítás-közlekedés, közművek)
		Urban techno-ökoszisztémák (épített környezet). Vidéki és városi települések.
A „fenntarthatatlan fejlődés”. Globális civilizációs modellünk jellemzői és válsága.	A kapitalizmus természete, fogalomkészletek	„The business of the business is the business” a kapitalizmus történelmi metamorfózisai
	Társadalmi-hatalmi formációk	„Harmadik rend”, civil társadalom. Hagyományos intézmények helyett érdekcsoportok, „én” kultusz. Szabadság és egyéni siker. A tömegek megjelenése, középosztály. A termelés és a piac, mint rejtett hatalmi tér, neoliberális, válságok.
	Gondolkodásunk alapjai	A karteziánus racionalizmus, az egzakt tudományok módszere, a problémák mennyiségekre redukálása. A lineáris temporalitás-egyenestelős, folyamatos haladás elve.
	Eszmerendszerek, ideológiák	A szabadelvű, szekularizált állam és az erkölcs. Az egyetemes jólét és a „gazdagodj” materialista „bölcssége”.
„Fenntarthatatlan építés”. „Az építészet a társadalom akaratának térbeli megjelenítése”	Termelés-fogyasztási rendszer, beépített növekedési hajlam. Befektetői döntések, építészeti helyett.	A világ rohamos urbanizálódása, megapoliszok nehezen kezelhetősége.
		Energiafogyasztás növekedése
		Levegő- és vízszennyezés, szilárd hulladékok Épített kulturális örökség pusztulása
Társadalmi és építészeti összefüggések, történelmi visszatekintés a modernizmus kezdeteitől napjainkig	Az építészet, mint az emberi értelem kiszolgálója	A művelődés, a munka, a pénz és az áru templomai.
		A historizmus és az ellenpólusok.
		Mérnöki építészet.
		Modern építészet és az „emberkaptárak”, high-tech építészet
		Egyfajta építészet minden embernek, minden éghajlatra, beteg épületek.
Útkeresés, közös jövőnk és a modellváltás	„Fenntartható fejlődés” (ENSZ jelentés)	A jelenlegi civilizációs modell, társadalmi-hatalmi struktúrák fenntartása, termékszerkezet-technikai váltással. (AGENDA 21)
		Környezetgazdaságtan
		Környezetvédelem és jogrendszere
	„Fenntartható visszavonulás” (Lovelock)	A jelenlegi civilizációs modell, társadalmi-hatalmi formáció változása, igények és technikai szint csökkentése
		Ökológiai gazdaságtan (harmadik út) Életmódváltás, lokalitás, autonóm közösségek
A modellváltás eszmei háttere, filozófia	Az ökológizmus, mint átfogó világnézet	Egy nagy korszak végének szellemi zavarodottsága, a materializmus kudarca.

		Az eszmeáramlat ismérvei Az ökológizmus irányzatai
Az élet újrászövésének épített keretei	Fenntartható tér- és területhasználat	Hagyományos vidéki tér, kistrégiók Város-vidék egymásrautaltsága, konglomerátumok Az urbánus civilizáció térhasználata
Ökológikus építészet	Történeti visszatekintés	A „bioszolár” építészet kezdetei A „fenntartható építészet” definiálása A „fenntartható építészet”, mint szemléletmód
Az épület, mint ökoszisztéma	Tervezési irányelvek A „fenntartható” és az ökológikus építészet eszközei	Anyagháztartás Levegőháztartás Energiaháztartás Vízháztartás Funkció és formálás az életmód függvényében (vidék, város) Építőanyagok és szerkezetek Az építés és használat technikái Az építés helyének erőforrásai és kényszerei A belső terek igényei, erőforrásai, kényszerei Az energia- és anyagáramok
Az ökológikus épület- és település rehabilitáció	Az épületek életének meghosszabbítása	Építési patológia, épületdiagnosztika Az épület-rehabilitáció lebonyolításának műszaki szempontú algoritmusai Az ökológiai szempontok
Építészeti feladatok egy új civilizációban (integrált életmód)	„A kicsi szép”	Vidékfejlesztés, önellátás-kooperáció, megújuló anyagok és energiák Város rehabilitáció, kisebb egységek Újrahasznosítás (épületek, szerkezetek, anyagok)

Ökológikus építészet - ajánlott irodalom:

- Bánhidi László-Kajtár László: *Komfortelmélet*. Műegyetemi Kiadó. Bp. 2000.
- Bogár László: *Magyarország és a globalizáció*. Osiris Kiadó Budapest 2003.
- Dr Reischl Gábor: *Gazdálkodó építészet*. (SJEP-09015/95 Architectology-Építészeti ökológia).
- Dr Vida Gábor: *Helyünk a bioszférában*. MEK <http://mek.niif.hu/05000/05033/htm1/index.htm>
- Ertsey Attila (szerk.) [et. al.]: *Autonóm kistrégió, országos ajánlás*. Független Ökológiai Központ Alapítvány
- Ertsey Attila-Medgyasszay Péter; et. al.: *Autonóm város, szakértői vízió*. Független Ökológiai Központ Alapítvány Budapest, 2004
- Ferry, Luc: *Új rend: Az ökológia*. Európa Könyvkiadó. Bp. 1994.
- Gabriel, I., Ladener, H. et al: *Felújítás az energiatakarékosság jegyében 1-2*. Cser Kiadó. Bp. 2009.
- George, Susan: *Lugánói tanulmány*. Kariosz Kiadó. Bp. 2009.
- Heinrich, Dieter – Hergt, Manfred nyomán: *SH atlasz Ökológia*, Springer Verlag. Bp. 1995
- Krusche, Per; et al.: *Ökologisches Bauen*. Bauverlag GmbH. Wiesbaden und Berlin. 1982.
- Lányi András: *Együttélés. A humán ökológia a politikai filozófiában*. Liget Műhely - Alapítvány. Bp. 1999.
- Lányi Erzsébet dr.: *Ökológikus épített környezet-a modellváltás és építészeti eszközei*. PhD értekezés, 2010. BME Épületszerkezettani Tanszék
- Lukacs, John: *Egy nagy korszak végén*. Európa Könyvkiadó. Bp. 2005.
- Mahesvarananda, Dada: *A kapitalizmus után. Egy új világ—a prout jövőképe*. Anand és Lotus Bt. Bp. 2004.
- Medgyasszay Péter—Novák Ágnes: *Föld és szalmaépítészet*. Terc Kft. Bp. 2006.
- Molnár Tamás: *Liberális hegemonia*. 2. kiadás. Kariosz kiadó. Bp. 2001.
- Rohonyi Péter és Cecilia Baker (szerk.): *A fenntartható energiagazdálkodás lehetőségei Magyarországon a 21. században*. Greenpeace Central and Eastern Europe Greenpeace Magyarország Egyesület. Bp. 2007.
- Rural Studio program iskola a Auburn Egyetemen, USA, Alabama. 2010. <http://www.cadc.auburn.edu/soa/rural-studio/>
- Schumacher, Ernst F.: *A kicsi szép. (Small is Beautiful.)* Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó. Bp. 1991.
- Simonyi Károly: *A fizika kultúrtörténete*. Gondolat Kiadó. Bp. 1986.
- Stiglitz, Joseph E.: *A globalizáció visszáságai*. Napvilág Kiadó. Bp. 2003.
- Szlávik János: *Fenntartható környezet és erőforrás-gazdálkodás*. KJK-Kerszöv. Bp. 2005.
- Szűcs Miklós Dr.: *Föld- és vályogfalú házak építése és felújítása*. Építésügyi Tájékoztatási Központ Kft. Bp. 2008.
- Wackernagel, Mathis és Riees, William E.: *Ökológiai lábnyomunk*. Föld Napja Alapítvány kiadó. Bp. 2001.
- Zöld András: *Energiatudatos építészet*. Műszaki Könyvkiadó. Bp. 1999.

2.12. Vizuális kommunikáció - szigorlati melléktárgy

témakörök	témák	altémák - kérdések		
Alapok	Fogalmi alapvetések	A kommunikáció fogalmának meghatározása, összetevőinek ismertetése		
		A vizuális és verbális kommunikáció összevetése		
		Jel és jelentés közötti viszonyok		
		Kontextus és zaj		
		A nyelv fogalma, a vizuális nyelv sajátosságai		
		Üzenet és kód		
		Kép, sorozat, zárt és nyitott rendszer		
		A befogadó szerepe és a nézőpont kérdése		
		Az emlék-kép		
		A vizuális narráció		
		Kép és szöveg kapcsolata		
		Az interaktivitás		
		A vizuális kommunikáció, mint design terület	Tipográfia	Gutenberg találmánya
				A betű a digitális korszakban
Az olvashatóság problematikája				
Piktogramok: Otto Neurath-tól a Londoni Olimpiáig				
Jelek, emotikonok, kódok: a digitális korszak				
A betű, mint stílár elem: betűtervezők, korstílusok és kísérletek				
Tervezőgrafika	A vizuális identitás meghatározása			
	Identitás és arculat			
	A funkcionalitás kérdése a vizuális kommunikációban			
	Logotípus, embléma, algoritmus, logika, rendszer			
	Látatás: diagrammok, ábrák, szemléltető elemek			
	Emlékezeti érték			
Fotográfia és film	Az ábrázolás problematikája			
	A fotográfia saját nyelve			
	Kép és emlék			
	1+1=3 avagy kép párosítás, sorozat, vágás			
	Műalkotás: reprodukcióban			
	Képmanipuláció és cad kép – a valóság problematikája			
A vizuális kommunikáció és az építészet	Építészettel kapcsolatos formák építészet	Betű a házon: házzszám, név, felületi elem		
		A tipográfia mint az építészeti / belsőépítészeti koncepció eleme		
		Információs rendszerek épületen belül		
		Városi kommunikációs rendszerek		
		Emlékhelyek		
		Narratív építészet: a ház meséje		
		Az építészet nyelve		
		Vizuális narratívák az építészetről: a képregénytől a vizuális esszéig		
		A prezentálás nyelve		
		A rajz, mint kommunikációs eszköz		
		Ház mozgásban		
		Építészet(ről) virtuális térben		

Vizuális kommunikáció - ajánlott irodalom:

- Barthes, Roland: Mitológiák, Európa Kiadó, Mérleg sorozat
- Berger, John: Mindennapi képeink, Corvina Kiadó, 1990
- Bergstorm, Bo: Bevezetés a Vizuális Kommunikációba, Scolar kiadó 2009
- Crow, David: Visible Signs, AVA Publishing

- Evans, Jessica and Hall, Stuart: Visual culture: the reader (szöveggyűjtemény), Sage Publications
- Hall, Sean: Amikor az óriáskígyó lenyeli az elefántot, Scolar kiadó 2008
- Kepes György: A Látás Nyelve
- Kepes György: A Világ új képe
- Kepes György: Látásra Nevelés
- Michael Butor: A szavak a festészetben, Corvina Kiadó, 1986
- Moholy Nagy László: Látás Mozgásban, Műcsarnok 1996
- Poyner, Rick: Obey the Giant, August media and Birkhauser, 2001
- The elements of design, Thames and Hudson, ISBN 0-500-28339-7
- Visual Research, AVA Publishing, ISBN 978-2-940373-20-8
- Yates, Steve: A tér költészete, Typotex kiadó

Tipográfia:

- 3D type Book, Laurence King Publishing 2011, ISBN978-185669-713-2
- Drucker, Johanna: The Visible World, Experimental Typography and Modern art 1909-1923
- Loxley, Simon: Titkok és történetek a betűk mögötti világból, Akadémiai kiadó 2007
- Maan, Dick – Ree, John van Der: Typo • Foto, Veen, Reflex, 1990

Grafika:

- Architektur und graphik, Lars Müller publisher, 1998
- Baur, Ruedi: Intégral Partners, Lars Müller Publisher
- Eye magazine www.eyemagazine.com/home.php
- <http://observersroom.designobserver.com/rickpoyner/> - Rick Poyner blogja a Design Observer számára
- Kalman, Tibor: Chairman, Lars Müller Publishers
- Kalman, Tibor: Perverse Optimist, ISBN-10: 1568982585
- Visual Communication <http://vcj.sagepub.com/>
- www.hellerbooks.com/docs/times.html - Steven Heller napi blogja a New York Times számára,

Fotográfia:

- Barthes, Roland: Világoskamra, Európa Könyvkiadó, Mérleg 1985
- Fotográfiai viszonyok, Novellák, írások, elemzések, gondolatok a fotográfiáról, Bolt G kiadó, 2007
- Rexre, Lyle: The edge of vision / The rise of Abstraction in Photography, Aperture Fondation, 2007
- Sontag, Susan: A fényképezésről, Európa Könyvkiadó, Mérleg 1999